

"El vostre país és un parany de guineu que combat amb la hiena i l'engany de la hiena que lluita contra el llop. És una partida d'escacs entre l'arquebisbe i el general. És un parell d'homes: l'un paga impostos i l'altre els cobra. Són uns esclaus que es creuen lliures tot i que llurs grillons rovellats sols han estat mudats per uns altres de ben llunts. El meu país és el jovent enfilant-se per cims de rocam. Vosaltres teniu el vostre país i jo el meu".

(Khalil Gibran, poeta libanès, s. XX).

**DÉU SALVE
EL NOSTRE
POBLE ! ! ! !**

L'ESTEL

A.P.P.E.C.
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XVII. NÚMERO 386

1er DE MAIG DE 1998

PREU: 200 PTS

L'Associació "Bona Gent", celebrà el Diumenge de Rams

El passat dia 5 d'abril, l'Associació d'amics de la Tercera Edat "Bona Gent" va celebrar la festa del Diumenge de Rams al marc paradisiàc de l'ermita de la Bonanova (coneguda també com el santuari de Ciutat).

Una vegada arribats a l'ermita els deu autocars de "Bona Gent" (unes sis-centes persones), es va repartir a cada u, un ram d'olivera. A continuació, a l'explanada de l'ermita, es va servir un dinar de pinyol vermell amb menjars mallorquins com panades, cocarrois, pa amb sobrassada d'Artà i vi negre de Binissalem. A continuació hi va haver un ball ben vitenc, acabat el qual vàrem oir missa que va dir el rector de la Bonanova, el reverend Llorenç Sastre.

Degut a que dins l'església no hi cabien els sis-cents cataliners de "Bona Gent", s'instal·laren 300 cadires i un parell d'altaveus a la plaça del santuari amb la finalitat que tots els assistents poguessin participar a la Missa de Rams.

Va estar present als actes, el batlle de Ciutat, Joan Fageda, que anava acompanyat de la seva secretària, Maria dels Àngels Muntaner.

Una vegada acabada la Missa, unes mostres de balls mallorquins posaren el fermall a un Diumenge de Rams, ple de llum, calor i color mallorquí. **Ω**

Redacció

Direcció:
Juan Robles

C/. Caló d'es Moix - Porto Petro - MALLORCA - Teléf.: 65 80 50

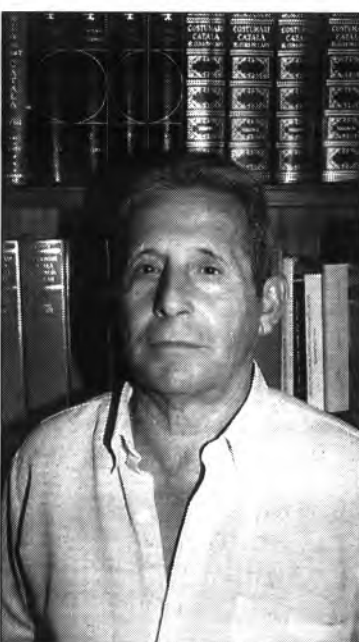
El Grup Esportiu Es Vedrà es presentà en societat

EIVISSA

Aquests dies ha estat presentat oficialment al camp municipal de sant Josep el Grup Esportiu Ciclista Es Vedrà. L'acte fou presentat per n'Agustí Prades i en el transcurs del qual foren presentats els integrants del Club Ciclista. La junta directiva del Club Ciclista està formada pels propis corredors de la manera següent: president, Josep Mª Cardona. Vice-president Vicenç Tur. Secretari, Mateu Calvet. Tresorer, Vicenç Torres. Vocals, Josep Riera i Francesc Clapés.

Aquest club ciclista donarà un al·licient més al ciclisme pitiús i fomentarà la pràctica d'aquest esport en el municipi de sant Josep. La seva seu social és al Polisportiu es Cubells. **Ω**

Redacció

El senyor Martí és el curandero de ses Cadenes. Viu al costat de la redacció de l'ESTEL i ho cura quasi tot.

**Especial dedicat a
SANTA
EULÀLIA
DES RIU,
SANT ANTONI
DE
PORTMANY,
SANT JOSEP
DE S'ATALAIA,
SANTANY, SES
SALINENES I
SA COLÒNIA**
Si vos ha agradat,
telefonau al
26 50 05 i el vos
enviarem cada
quinze dies.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Comunicat de Premsa
- 4 Fent de quart poder
Discutir el model mal
síntoma
- 5 Eulocalamitat
Pau a Irlanda
- 6 Les mans al foc (XXII).
Veritats eternes
- 7 Turquia/Kurdistan.
Replantejaments entorn a
la guerra turco-kurda (I)
Els estats de la Unió
Europea envers les
nacions sense estat
- 8 L'antifranquisme a
Mallorca (1950-1970).
IV part: L'avantguarda
cultural mallorquina dels
anys seixanta (1965-1968)
i la lluita antifeixista (i II)
- 10 La crisi del sector de la
llet a Mallorca
- 11 Pla d'Ocupació (V).
Formació capital humà
- 12 Cronologia de la història
de Catalunya plena
(XXII): La història que
la Ministra Aguirre ens
vol escapar, silenciar i
segregar
- 13 Cançó per una bona
mort
Cançó a Mahalta
- 14 L'esperit republicà.
Hem de guanyar el nom:
Catalunya
- 15 Le Pen i el seu "Front
National" un exemple
que cal evitar
- 16 Petits anuncis
- 17 Comunicat de premsa.
Trobada Nacionalista:
Operació Cosmètica
- 18 Els serveis secrets
- 19 Llibres que cal llegir.
Un llibre dedicat a
Mònica
- 20 La Universitat de les Illes
Balers (UIB) i els
escriptors mallorquins
"Tómbola", un any de
telefems públic a la
Televisió Valenciana
Passeig de Vara de Rey
- 21 Les "històries" de la
història
Llengües Vives. Aragonés
Passatemp
- 22 Per un cristianisme sense
religió
- 24 Existeix sa germanor?
Els estrangers residents
Estampa

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* Eivissa ens encanta, Eivissa ens agrada, adoram la gent d'Eivissa. Hi hem estat tres dies més i hem conegut amb més profunditat com és la gent de per allà: A Eivissa no hi hem detectat anticatalanisme en absolut: la feina bruta de personatges execrables com n'Antonio Alemany i els seus missatges a Mallorca i de na Consuelo Reyna a València, no ha arribat a l'Illa Blanca, encara que tenim notícies que hi ha un grupet organitzat que defensa l'**ibicenco y el castellano** sense gaire incidència mediàtica. Hem tornat a Eivissa on hem fet quantitat de subscriptors i amics, aquesta vegada a Sant Jordi, d'on és el nostre col·laborador Bernat Joan, Santa Eulàlia des Riu, Sant Rafel, Sant Antoni de Portmany i Sant Josep de s'Atalaia. Santa Eulària, que és el tercer poble d'Eivissa, és un lloc deliciós per passar-hi unes curtes vacances, amb quantitat de restaurants per menjar-hi allò que ens agradi, només hi trobarem un defecte: Els carrers estan retolats en català i castellà, tot a la mateixa placa. Sant Rafel és un poble emergent a mig camí entre la Vila i Sant Antoni; i diem emergent perquè els darrers dos anys hi ha posat una apotecaria, una adrogueria, uns quant restaurants i una oficina de SA NOSTRA, quan abans no hi havia res de tot això. Sant Antoni de Portmany també és un poble que cal visitar, amb monuments com l'ou d'en Colom, obra de l'escultor d'ascendència mallorquina Juli Bauçà que te el taller a Sant Rafel i el monument a l'uc eivissenc, no sabem de quin autor, però és igual. Sant Josep, torna a ser un poble emergent amb els carrers plens de turistes malgrat estar

lluny de la mar, on en una horeta férem uns quan amics, i, au, cap a l'aeroport que, **casa mia, per pobra que sia**, i ca nostra, no és cap casa pobre, afortunadament.

* Ha sortit al carrer la revista mensual *Fora Vila* que inclou la comarca de migjorn, es a dir, els municipis de Llucmajor, Santanyí, Campos i Ses Salines. Una revista que, sembla ha sortit a la llum en vistes a les eleccions de l'any que ve. A favor de l'autopista i de tot allò que promouen els qui comanden, aquesta revista de 40 pàgines, se compon d'entrevistes als batles dels quatre municipis, un poc d'història de la comarca i poca cosa més. Desitjam llarga vida a *Fora Vila*, una revista escrita en català, cosa que contribueix a la normalització lingüística a Mallorca, però ens temem que una vegada fetes les eleccions no se'n torni a parlar.

* Del que sí se'n tornarà a parlar, perquè és la notícia de l'any, és de l'acord entre el Govern d'Irlanda i el de la Gran Bretanya per tal d'arribar a l'alto al foc i a la pau definitiva a l'Irlanda del Nord. L'acord preveu, entre altres coses, la celebració d'un referèndum cada cinc anys fins a aconseguir la independència d'Irlanda del Nord i la seva unió a l'Irlanda del Sud. Una lliçó pels Espanyols, que no volen sentir ni parlar d'acords amb els independentistes bascos i prefereixen que la guerra d'Espanya contra Euskadi tiri endavant amb tot allò que significa en pèrdues d'homes i diners.

* L'Ajuntament de Montuïri, la Correduria d'Assegurances

Una mostra de les esglésies eivissenques. Petites i polides. Aquesta és la de sant Josep.

Gomila i la revista Bona Pau, convoquen el VII Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu. El Primer premi és de 100.000 ptes., el segon de 75.000 i el tercer de 50.000. les obres s'hauran de presentar per quintuplicat abans del dia 23 de juliol a les oficines de l'Ajuntament de Montuïri.

* El 30% del milió i mig de dones espanyoles que fan servir píndoles anticonceptives s'obliden alguna vegada de prendre-la. La badada de les dones dels Països Catalans s'eleva al 40%. L'incompliment dels cicles que imposa la píndola és la primera causa que fa que les dones quedin embarassades mentre segueixen aquest mètode. Les dades provenen d'una enquesta de l'equip Daphne per conèixer el grau de compliment, acceptació i valoració dels mètodes anticonceptius hormonal orals, el que comunament es coneix per píndola. **La píndola garanteix una viabilitat del 100%. És el mètode d'anticonceptiu més segur i eficaç del mercat.** Malgrat

això, l'ús irregular i els oblitats provoquen el 7'8% dels embarassos no desitjats als Països Catalans. El perfil de la nova usuària de píndoles és el d'una dona jove, en el 75% dels casos menor de 26 anys, que no és mestressa de

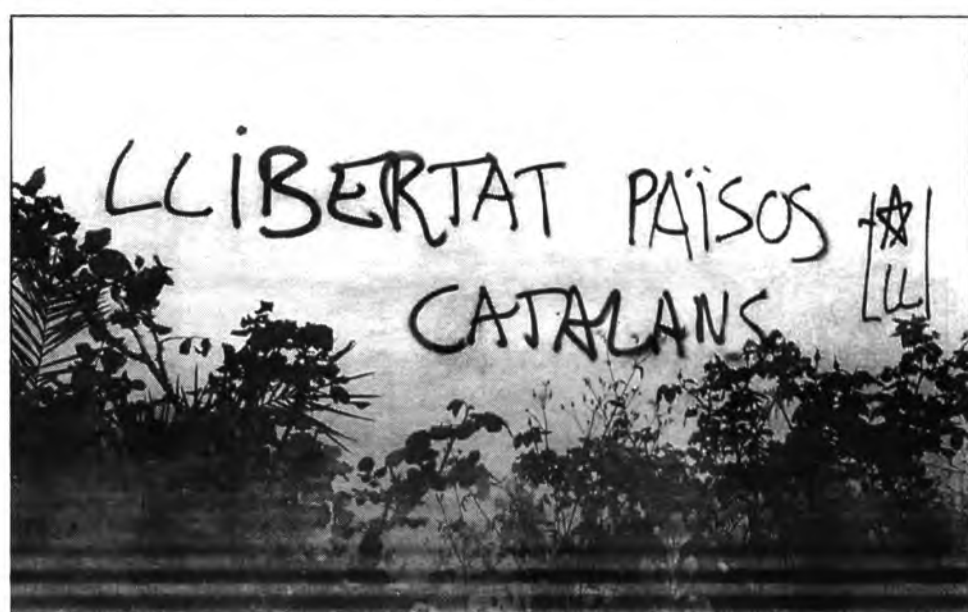
penalitzar al píndola, el 17% de les catalanes l'han escollit com a anticonceptiu. Amb tot, la situació no és encara equiparable a la d'Europa, on el 30% de dones fan servir aquest mètode.

* El popular humorista **Juanito Navarro** ha demandat al Casino de Mallorca per acomiadament improcedent. Aquest forasteret de mala rel que actuà durant els mesos de novembre i desembre dues vegades per setmana i amb el seu acompanyant cobraven 200.000 pessetes per actuació feia acudits vexant a la gent dels Països Catalans i a la d'Euskadi. La direcció del Casino, li va demanar que retirés aquests acudits perquè havia rebut queixes d'alguns clients. No obstant això, com que aquests forasteret no sap fer altra cosa que riurer-se'n de nosaltres, es negà a canviar l'espectacle. En vistes d'això. El Casino li envià un Fax dient que el seu espectacle havia estat anul·lat. Però que se creu aquesta gent! Venen a ca nostra, se'n foten de nosaltres i encara volen que els paguem! Una bona garro-

Píndoles anticonceptives.

casa; és a dir, que treballa o estudia. Les dones que comencen a prendre la píndola fan dues vegades l'amor per setmana i malgrat tenir amic estable, acut sola a la consulta del ginecòleg. Quan han passat 20 anys que es va des-

A sant Antoni de Portmany hi veiem moltes pintades demanant independència per a la nostra nació.

tada i fora de Mallorca a tots els qui fan befa de la bona gent mallorquina! I que passaria que algun humorista dels nostres anés a les Castelles a foter-se'n dels castellans. L'encalçarien a garrotades!.

Juanito Navarro.

* Els esportistes i membres d'associacions culturals sense ànim de lucre de les Illes Balears i Pitiüses tindran descomptes en avió de fins el 65% en viatges inter illes i a diferents ciutats de la Catalunya continental.

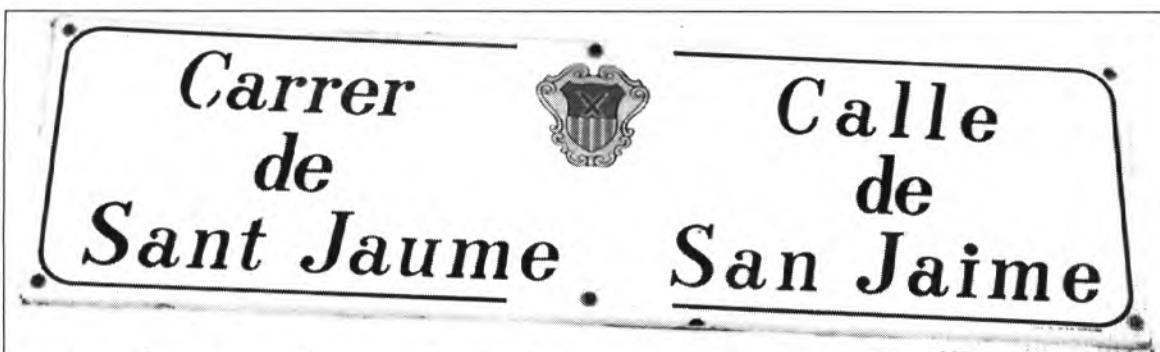
Aquest conveni ha estat signat pel Conseller d'esports del Govern Balear, en Manuel Ferrer i el delegat d'Iberia a les Illes José Ramon Pérez. Els insulars que no som esportistes, també tenim descomptes considerables quan visitem altres indrets de la Nació Catalana, així que, ànims i a viatjar, que la vida es curta.

* Una substància química, present a l'orina de les embarassades en els tres primers mesos de gestació, bloqueja la infecció pel virus de la sida i destrueix el sarcoma de Kaposi, un càncer de pell que afecta els malalts de la síndrome, segons han anunciat recentment investigadors nord americans. La substància anomenada HAF, podria ser una proteïna i s'associa a l'hormona hGG, que es produeix al començament de la gestació humana, va explicar el doctor Robert Gallo, un dels descobridors del virus de la sida. Amb l'equip de l'institut de virologia de Baltimore, Gallo va començar el 1995 a sospitar que l'embaràs afectava la sida, perquè no podia aconseguir que rates embarassades desenvolupessin la sar-

Robert Gallo, un dels descobridors de la sida.

coma de Kaposi, ni que s'infectessin amb el VIH. Els científics esperen poder utilitzar l'HAF per a tractar el sida i diversos tipus de càncer, va explicar el doctor David Scadden, de la Facultat de Medicina de la Universitat de Harvard. Ω

A Santa Eulàlia des Riu són com a pardals. Posen les coses dues vegades a la mateixa placa.

S'Ou d'en Colom que l'escultor Juli Bauçà va construir per posar a l'entrada de sant Antoni de Portmany. Els castellans no sabien com fer-ho per fer aguantar un ou dret. En Cristofol Colom que com a bon felanitxer, era ben puta, li va pegar un copet damunt la taula i l'ou va quedar assegut. "Eso és facil", digueren els castellans. Idò, perquè no ho heu fet voltros? Digué en Colom.

Fa 33 anys que na Francesca Escales de ses Salines va obrir el **Forn Pons** a sa Colònia. A la foto amb el seu fill Cosme Pons.

Fa 25 anys que en Manuel Aceituno d'Andalusia regenta **L'Hostal Colonial** a sa Colònia. Un hostel amb taverna i restaurant i gelateria artesana. Va obrir aquest local el seu sogre Joan Vidal fa 40 anys. En Manuel és el president del comitè local a ses Salines d'Unió Mallorquina i té ganes de ser-ho mentre els militants i la presidenta ho vulguin. També és president de la Associació de Veïns del poble i tresorer de l'Associació de la Tercera edat.

A 21 anys que en Ramon Sevilla de Castella va obrir el **Forn sa Torre** a sa Colònia de sant Jordi.

Fa un any que na Carme Colom de Sóller ha obert una Botiga d'Electrodomèstics a la Colònia de sant Jordi.

Comunicat de Prensa

'Català, llengua nacional

Avui, dia de Sant Jordi, hem de fer esment especial de la reivindicació de la llengua de la nostra terra. La llengua catalana és una de les llengües minoritzades d'Europa, és a dir, una llengua que, malgrat tenir una majoria d'autòctons que la parlen habitualment, no ocupa tots els usos i funcions propis de les necessitats comunicatives de la societat. El català, llengua nacional dels Països Catalans, el nostre principal signe d'identitat nacio-

nal, es troba minoritzat dins el seu propi territori.

La legislació vigent en matèria de normalització lingüística és desatesa per les mateixes institucions que l'haurien de fer complir: ni les forces de seguretat, ni el sistema judicial, ni correus no usen la llengua catalana, ni tan sols marginalment.

Des de diferents forces polítiques i des de les institucions s'invoca la defen-

sa de la llengua, però es tracta d'una invocació cosmètica i sense contingut: si la cosa anàs de veres la llengua catalana ha no es trobaria en una situació tan clarament subordinada, sinó que s'hauria avançat notablement en el procés que l'ha de convertir en la principal llengua d'intercanvi en la nostra societat. Ω

Àrea de Comunicació
ERC-Mallorca

Fent de quart poder

BERNAT JOAN I MARÍ.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

En Joan Marí, periodista formenter i exdirector de la revista El Temps, ho va dir en una conferència allà per l'agost de l'any passat: molt sovint, entre nosaltres i en aquesta part del món, el periodista és presenta com el "braç armat" (entengui's metafòricament) del polític. Existeix, segons aquesta suposició, una supeditació generalitzada dels mitjans de comunicació a les organitzacions polítiques; fonamentalment, als partits polítics amb més poder.

Tradicionalment, s'ha dit que la premsa constitueix el quart poder. No ens hem d'estar, en aquest punt, de recordar les imatges ja gairebé mítiques del ciutadà Kane, el self-made man portat magistralment a la pantalla pel gran Orson Welles. La premsa com a quart poder implica que des dels mitjans de comunicació de masses —no podem parlar ja només, ni fonamentalment, de mitjans impresos— que existeix una capacitat d'incidència en la presa de decisions que parteix d'aquests mitjans.

Potser parlar de la premsa com a poder real o del periodista com a valedor d'opinions de poder que són fora seria com allò de l'ou i la gallina, si ens posàvem a discutir què havia estat primer. Normalment, en aquests casos, les relacions tenen unes característiques d'interactivitat.

Que els mitjans de comunicació són un poder real ningú no ho pot dubtar. De treure a la llum pública una qüestió concreta o no treure-la-hi, d'investigar o de no investigar unes certes qüestions, se'n poden derivar resultats molt diferents. Recordem, per exemple, el famós reportatge que va emetre el Canal 33 al voltant de les vacances de l'Insero a l'illa de Mallorca. "Enganyats i contents", crec recordar que es titulava. En aquest reportatge, es mostrava com diverses colles d'espavilats s'aprofitaven de la bona fe dels majors que vénen a Mallorca en viatges

organitzats: passis de models només per vendre abrics de pell a preus desorbitats, venda de perles que no eren perles, i tanques altres mangarrufes com es vulgui... Després d'haver-se fet el reportatge, el sistema judicial ha pres cartes en l'assumpte, s'han investigat empreses i fins i tot ha hi ha hagut conseqüències directes del fet d'haver tret aquestes històries a la llum pública. Possiblement, si no s'hagués emès aquest reportatge, la situació no hauria canviat gens ni mica d'aleshores a ara. Què ha provocat el canvi? L'accés de la gent a la informació.

Per l'altre cantó, podem esmentar, per exemple, la famosa conspiració que ha destapat Luis María Anson. El megalòman ocupant de la cadira n al rengler de la Real Academia Española, potser preocupat perquè algú ho donàs a conèixer abans, o traït per les seves pròpies circumstàncies, ha vingut a mostrar com diversos personatges amb càrrecs destacats a uns quants mitjans de comunicació es varen posar d'acord per dur a terme una tàctica per fer caure el govern socialista de l'estat espanyol. Aquesta estratègia hauria comptat, entre d'altres factors, amb la coordinació entre aquests periodistes amb tocs feixistoides i els quadres dirigents del Partit Popular, actualment al govern de l'estat espanyol.

Tant en un cas com en l'altre, el resultat final ha estat exitós: Margalida Solivellas, corresponsal de Televisió de Catalunya a les Illes, posà quelcom més que un gra d'arena per aturar (o, com a mínim, per a pal·liar) els abusos als majors que ens vénen a visitar; per l'altre cantó, Anson, Pedro J. I companyia, també se sortiren amb la seva, com demostra la realitat política actual.

Sigui independent, sigui en mans d'altri, la premsa —els mitjans de comunicació, en general— és un poder real. Ω

Discutir el model mal símptoma

Quan una comunitat humana es dedica a discutir la normativa lingüística, senyal que la llengua es troba en una situació de anormalitat. Els parlants de llengües normals, de llengües que funcionen sense entrebancs dins la seua comunitat humana, no discuteixen mai la normativa. I, suposant que sàpiguen llegir i escriure, tenen per costum d'usar-la de la manera més escrupolosa (si no saben llegir i escriure, òbviament, ja es tracta d'un altre problema). Així, doncs, els infants andalusos no es passen el dia qüestionant-se les diferències entre el seu parlar col·loquial i el registre lingüístic espanyol que els fan aprendre a l'escola, ni veuen cap anormalitat amb la distància existent entre ambdues maneres de parlar. Una cosa és el parlar col·loquial i una altra de ben diferent, per descomptat, la norma.

En el context de llengües normalitzades, la norma se segueix al peu de la lletra per part de tots els estaments que es dediquen a la intercomunicació pública. No la discuteixen les instàncies oficials, ni es posa en qüestió per part dels professionals liberals, ni ningú la posa en dubte com a vehicle d'intercanvi en l'àmbit dels mitjans de comunicació, per posar només tres exemples clars. Quan algú aplica la normativa lingüística dins les aules, en l'àmbit de l'ensenyament, aquesta no és mai discutida (per molt allunyada que estigui del parlar col·loquial dels parlants, hi insistesc). I tot allò que és escrit fora de la norma, passa sistemàticament a ser corregit per algú que intengui, en tots aquests àmbits.

Entre nosaltres, a mesura que el coneixement de la normativa pròpia del català comú avança (especialment a causa de l'esforç realitzat des de l'àmbit de l'ensenyament), van sortint també com a bolets els seus

detractors. Cada vegada que es reafirma una mica més la normativa unificada per a la llengua catalana, hi ha qui pretén discutir-la, o fins i tot mostrar-ne públicament una de nova, que serveixi per embolicar la troca.

A diferència del que està passant a Galícia (el cas més dramàtic, a la nostra part del món, de manca de força d'una normativa aglutinadora del gallec formal), entre nosaltres, els que preconitzen una norma diferent de la del català comú —els més destacats dels quals són els blavers del País Valencià— solen usar directament l'espanyol en les seues feines de la vida quotidiana. Ni tan sols arriben a dissimular, doncs, les seues veritables intencions: anar trossejant la llengua catalana, anar afeblint el català estàndard, perquè, amb el seu afebliment, s'afebleixi el català tot (incloses, òbviament, com a part que en són, totes les seues variants dialectals).

La normativa lingüística és un tema de gramàtics i de filòlegs. La difusió i l'ús social de la llengua constitueix, en canvi, un tema que afecta el conjunt de la societat. De normativa només n'han de parlar els entesos (així ocorre a totes les comunitats humanes que tenen una llengua plenament normalitzada); de normalització, en canvi, està perfectament legitimat per parlar-ne tothom.

Discutir la normativa constitueix un mal símptoma. Vol dir que hi ha alguna cosa que encara no rutlla, en l'engranatge global de la llengua. El fet, emperò, que aquestes discussions cada dia siguin més esperpèntiques i que es vegi més el llautó als que discuteixen la normativa ens pot fer suposar que les possibilitats de normalitat van augmentant. És com quan es comença a veure el sol després d'una tempesta... Ω

Col·lectiu Blanquerna

BRIGHT EYES
CASA DE LA VISTA

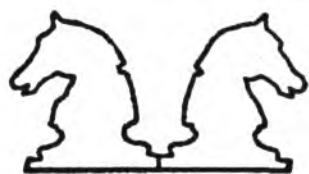
Una òptica diferent

Passeig de s'Alameda, 10

07840 Santa Eulàlia des Riu

Tlf 971 33 19 27 - Fax 971 33 67 42

Eivissa - Països Catalans

Restaurant
CALA EGOS

Menús a 800 ptes.

Carrer Cala Egos, 64
Tlf. 971 65 70 93
Cala d'Or - Mallorca

Magatzem Kannacher

Mobles de segona mà
Antiquitats i decoració

Poligon can Bernat, s/n. Tlf. 971 31 53 03 EIVISSA

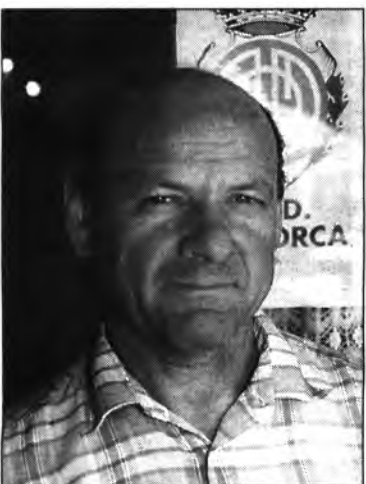
Na Margalida Bonet de ses Salines és la madona de la botiga d'Art Mediterrani a sa Colònia.

En Miquel Vidal, natural de sa Colònia, fa 30 anys que va obrir el Súper Miquel a sa Colònia. Al començament a partir de l'any 1960 tenia una botiga petita. Més enrera feia de pagès.

N'Eugeni Algaba, natural de Castella regenta des de fa un any el Restaurant sa Llotja a sa Colònia. despatxa el peix fresc a la planxa. Se menja per 3500 ptes de mitjana.

Fa 28 anys que en Miquel Vicenç natural de Campos va obrir el Restaurant Miquel a sa Colònia. Un local on se menja la carn torrada damunt caliu. També despatxa menús a 850 ptes.

Eulocalamitat

L'Estat espanyol serà un dels onze països que perdran la seva moneda a l'implantar-se l'euro. El Ministre d'Exterior diu: **valdrà la pena haver fet aquests sacrificis**. El sacrifici l'han fet els qui han perdut els seus llocs de feina, l'assegurança d'atur, els serveis d'urgència o la possibilitat d'estudiar, i el benefici d'aquests sacrificis ha estat pels banquers que han cobrat abundants interessos del deute públic.

Els se'n foten que quasi cap país compleixi els criteris de convergència i que s'hagin falsat les comptabilitats. Allò important és que, des que se signà Maastricht, les privatitzacions i la desreglamentació d'empreses, en nom de l'euro, han estat summament rendibles pels especuladors.

I ara més del mateix. L'Institut monetari Europeu (futur banc central europeu) adverteix que **cal anar més enllà**,

exigeix mesures estructurals per a **reduir l'atur, sanejar les caixes de la seguretat social i reduir més l'endeutament**. En concret: "Major flexibilitat en els mercats laborals nacionals i moderació salarial".

Aquest és, doncs, el contingut dels plans que els governs europeus preparen en nom de la lluita contra l'atur.

Tots els treballadors hem de rebutjar el **pla d'ocupació** preparat per n'Aznar per a la cimera de Cardiff. Joaquim Almuina i Rafel Ribó proposen un acord de **tota l'esquerra**, sindicats i partits, per a promoure un pla fidel a les exigències de Luxemburg. El problema és que les directius de Luxemburg són, entre d'altres:

-entretenir als joves aturats en pràctiques, reciclatges...

-lliurar els doblers de l'assegurança d'atur a patrons a fi que puguin oferir **formació o altre mesura similar** als atu-

rats.

-comprometre als sindicats en aquestes actuacions

-desenvolupar l'**aprenentatge**.

-Rebaixar les cotitzacions patronals a la seguretat social.

-eliminar les reglamentacions que **obstaculitzen** la creació de subocupacions.

-pactes per a **modernitzar l'organització de la feina, incloent formules flexibles de treball i de les hores extraordinàries, el foment del treball a temps parcial, la formació permanent i la interrupció de l'activitat professional**.

És a dir, substituir la feina reglamentària i l'assegurança de l'atur per una sub feina, sub pagada, desreglamentada i, per això abaratir tota la feina, arruïnar l'assegurança social i lliurar els diners als patrons.

Quin pla d'ocupació es pot treure d'aquí? Estaran contents els treballadors amb aquest engany governamental? Ω

Pere Felip i Buades

Fa 10 anys que en Peter Lucas d'Anglaterra regenta el **Café White Horse** a sa Colònia. És una cafè del Mallorca i del Barça a tope.

En Julià Sastre de ses Salines, juntament amb els seus germans i els seus pares regenten una empresa de lloguer d'autocars, taxis i cotxes a sa Colònia.

Fa 27 anys que la família Andreu de Porreres va obrir el bar JAYDA a sa Colònia. Despatxen les tapes i les begudes. Són del Barça.

Na Concepció Egea de ses Salines regenta des de fa 23 anys el **Restaurant la Mallorquina** a sa Colònia. Recomanen la paella, l'arròs a la marinera, la calderada de rap i altres especialitats de la cuina marinera mallorquina. Se menja a la carta per una mitjana de 2.000 ptes. el menú en val 1.250.

Pau a Irlanda

Escric aquestes línies quan encara és fresca la tinta de les signatures de l'acord de pau per a Irlanda del Nord. La notícia ha estat grata, no només per als anglesos i els irlandesos, sinó per a tothom. La signatura d'un tractat de pau, si a més, encara que difícil (que sempre ho és), té unes clares possibilitats de perdurabilitat, ens ha d'alegrar col·lectivament. Ens ve a mostrar que els conflictes no tenen per què estar larvats eternament, ni tenen per què resoldre's sempre atenent a la llei del que té més força militar.

Per a l'assoliment del tractat de pau per a Irlanda del Nord, s'han hagut d'acomplir diverses condicions, la majoria de les quals són a hores d'ara ben llunyanes en d'altres conflictes europeus i d'altres parts del planeta. El reconeixement de l'entitat "política" del conflicte (no només d'"ordre públic"), el reconeixement dels drets de l'altra part i de la possibilitat de negociar-los, el reconeixement de la complexitat de la situació i l'assumpció de la necessària flexibilitat constitueixen elements imprescindibles a l'hora de tirar endavant l'esmentat tractat de pau.

tat de pau.

Les decisions preses han estat acceptables per a totes les parts (deixant de banda la col·leta de fanàtics que segueixen el reverend Ian Paisley, que, de mica en mica, aniran baixant del burro pel seu propi pes).

El primer que queda clar és que els que han de decidir el futur de l'Ulster són precisament els nord-irlandesos. Si existeix algun dia el consens necessari per a la reunificació d'Irlanda, per exemple, aquesta es podrà realitzar. Mentre no existeixi, caldrà recórrer a fórmules intermèdies. (La inserció directa dins el Regne Unit, sense d'altres matisacions, òbviament, ni es contempla).

El concepte de sobirania ha canviat notablement. Fins fa uns anys, difícilment, en aquesta part del món (ni, probablement, en cap altra), ningú no s'hauria atrevit a parlar de sobirania compartida. Ara, entre Irlanda i el Regne Unit, se n'ha parlat obertament, i el mateix tractat de pau constitueix la primera expressió clara d'aquesta "sobirania compartida". Ni britànics ni irlandesos no podran prendre deci-

sions pel seu compte sobre Irlanda del Nord sense tenir en compte els altres (ni, per descomptat, els propis habitants de l'Ulster). Per això serà necessari canviar les respectives constitucions, però, tant per a les autoritats de la Gran Bretanya com per a les autoritats d'Irlanda, la pau a l'Ulster es troba per sobre de les pròpies constitucions. Una constitució ha d'estar al servei del benestar de les persones que viuen en un determinat lloc, no per usar-se com a Espasa de Damocles que impedeixi aquest benestar de la gent.

El panorama que ens ofereix l'acord de pau per a Irlanda del Nord és completament nou: existirà un govern autònom a l'Ulster; hi haurà una autoritat que englobarà membres del Regne Unit i de la República d'Irlanda, i es crearà un consell britànic, integrat per Anglaterra, Escòcia, Gal·les, Irlanda i l'Ulster.

De les unitats inviables i violentes a la pluralitat dialogant i constructiva. Es tracta d'una proposta imaginativa que, a d'altres llocs d'Europa i del món, necessàriament s'haurà de mirar amb molt d'interès. Ω

Blancaflor

Na Maria Mag. Burguera de Campos és l'encarregada d'**Autos Mora** a sa Colònia. Lloga cotxes sense menador.

Na Catalina Vidal de sa Vileta regenta des de fa 15 anys el **Bar Stop** a sa Colònia. Despatxa les amanides, la carn a la planxa, i les altres coses.

En Jeroni Bennasser de cas Perets (lloquet de ses Salines), va obrir l'any 1951 el taller mecànic Bennasser a ses Salines. Ell ja està jubilat, però el seu fill arregla cotxes, tractors camions. Els pereters, en conte en Jeroni, han estat els més emprenedors del terme, tots posaren indústries en aquell temps.

Fa un any que el matrimoni Alfaro-Roselló regenta el **Forn can Joan** a ses Salines. Els ho va traspasar en Joan Clar.

LES MANS AL FOC (XXII)

Veritats eternes

PERE GRI

La noció de **veritats eternes**, tal com ha estat admesa i usada per diversos pensadors, pot fer-nos remuntar a Plató, però és més propi començar amb Filó i, encara més pròpiament, a Sant Agustí. Efectivament, es pot distingir entre la noció de **veritats eternes** i altres nocions afins com les de **nocions comunes**, **idees innates**, **axiomes**, **fets primitius**, **principis evidents**, etc., etc. Totes aquestes nocions, inclosa per tant la de **veritats eternes**, tenen en comú el pressuposar que hi ha una sèrie de proposicions, principis, **veritats etc.**, que són incommovibles, absolutament certes, **universals**, etc. Però la noció de **veritats eternes**, almenys com s'ha usat i formulat en l'expressió llatina **veritates aeternae**, té, a més una connotació que no es troba, o no es troba sempre, en les altres: la de referir-se a proposicions o principis que són immutables, necessaris, i sempre (o millor, eternament) certs no només perquè són evidents per ells mateixos, sinó també i, sobretot, perquè la seva veritat és troba garantida per la Veritat, o la font de tota veritat, és a dir, Déu.

La font de tota veritat és Déu, sense el qual no hi hauria veritats de cap espècie. Per això, les veritats eternes totes soles no serien ni eternes ni tampoc veritats; és necessari que procedeixin d'un focus que les engendra i les mantén. Les veritats eternes no es poden aprendre per mitjà dels sentits, però tampoc per mitjà de la sola raó; són apreses per l'ànima quan aquesta s'orienta cap a Déu i veu les veritats en quan són il·luminades per Déu. La noció de veritats eternes en aquest sentit està estretament relacionada amb la noció de **il·luminació divina**.

Heu pogut anar veient en anterior capítols, com la religió i la filosofia contribuïen força a donar explicacions de les coses que passaven en aquells anys de la Guerra civil a Porreres. Així i tot, crec que fareu bé si penseu que són un exagerat en llegir el que ve tot seguit.

Fa uns dies, us vaig explicar que el nou consistori, sorgit de les mateixes forces que

proclamaven l'imperialisme del credo catòlic i els ideals burgesos, anaven adquirint una gran prepotència, que tenia clar el seu esperit de propietari, i que fins i tot els agradava envoltar les pròpies accions amb una aparença divina. Tots sabeu que a Déu l'han representat, a vegades, amb una balança a la mà, amb la qual distingeix entre les obres bones i les dolentes de les ànimes amb esperança de passar a millor vida. La meua imaginació n'ha fet pensar que la resolució de la comissió gestora que presidia n'Enric Julià, potser tendria a veure amb això, encara que fos de manera inconscient. Deia així: *A continuació i amb la finalitat de poder comprovar amb tota exactitud les compres fetes per particulars als comerços d'aquesta localitat, bé siguin queviures com pa, carn o altres articles adquirits pels seu consum, s'acorda l'adquisició d'unes balances automàtiques, les quals seran col·locades als baixos d'aquesta Casa Consistorial a disposició del públic i l'import del qual serà satisfet amb càrrec al capítol d'imprevists del vigent pressupost.*

N'hi ha que han sostingut que la omnipotència de Déu no pot ser limitada per res, que és tracta d'una potència absoluta. Les pròpies **veritats eternes** han d'estar sotmeses al poder de déu; millor dit, són el resultat d'un arbitrari decret diví. Per això, el constitutiu de la naturalesa de Déu és la voluntat absoluta: veritats eternes, lleis de la naturalesa i llibertat humana, depenen de tal Voluntat. Aquesta és en substància, l'opinió atribuïda a Joan Duns, a Guillem d'Oc cam, Gabriel Biel o a Descartes.

Així doncs, a partir d'ara, es poden seguir considerant totes es accions dutes a terme pels poders públics porrerencs d'aquell temps, com inspirades en **veritats eternes**, però amb molt males interpretacions de les mateixes. Enlloc d'estar en el camí de la veritat, semblava que els nous dirigents del poble havien triat el camí recte i ample per arribar al Cel, mentre el camí tortuós i estret, el caminó correcte cap a la il·luminació, el deixaven pels pobres **rojos** com jo. Ω

En Jaume Mesquida és l'amo de la **Botiga de Moda Can Xurina** a ses Salines. Sa mare, Francesca Galmès va obrir aquesta botiga fa 33 anys

En Gabriel Paredes de ses Salines fa 9 anys que regenta el **Restaurant ca na Maria Vela** a ses Salines. Les paelles i l'entrecot són l'especialitat de la casa. Per 3000 tes se menja a la carta. El menú val 800 tes.

Fa 13 anys que n'Apolonia Sánchez amb en Salvador Ferrer (es Fontanet) regenta l'adrogueria **Ca Na Polli** a ses Salines

Fa dos mesos que na Marita Gil, s'al.lota d'en Toni Mas, regenta la **Botiga de Moda Petits i Grans** a ses Salines. Abans era la dependenta de la mateixa botiga.

Fa 6 anys que n'Antoni Bonet va obrir el **Taller Ciclos Josefina** a ses Salines. Ven i adoba, bicicletes i motos.

Fa 10 anys que na Mercè Galmès va obrir el **Forn Can Colau** a la Plaça de l'Ajuntament de ses Salines.

Fa 12 anys que en Llorenç Barceló regenta l'**Estany número 1 de Santanyí**. Abans el regentava son pare Joan Barceló que el va comprar a l'amo en Sebastià Adrover de can Gelat.

Fa 31 anys que en Miquel Vedell regenta el **Bar can Vedell a Santanyí**. Son pare, en Guillem Vedell el va inaugurar l'any 1967.

Turquia/Kurdistan

Replantejaments entorn a la guerra turco-kurda (I)

El govern turc ha declarat moltes vegades que està decidit a vèncer, ni que sigui amb la guerra total la rebel·lió kurda. No hi ha ningú que tingui prou autoritat per interposar-s'hi, per frenar aquesta ofensiva. El govern turc lluitarà amb els mitjans que li convinguin. Ni que hagi de ser desmentit per la fins ara fa poc primera ministre, la senyora Tansu Çiller, la qual ha assegurat, repetidament, als seus interlocutors estrangers, en especial als europeus, que la victòria s'obtidria per mitjans no violents.

Aquestes últimes afirmacions són, com han assenyalat els testimonis mencionats, contradites quotidianament per la realitat. Per convèncer-nos-en encara més -explica Henri Guirchoun, enviat especial del diari francès *Libération* al Kurdistan-, només cal prendre un dels minibus que uneixen Diyarbakir amb els pobles veïns. Allà, a despit dels innombrables punts de control de l'exèrcit, a despit de la por, les llengües es deslliuen. Ells posen barreres a les carreteres perquè vosaltres no pugueu veure els nostres pobles cremats i les nostres famílies foragitades, diu un home kurd expulsat, fa dos anys de Lice, quan l'exèrcit va bombardejar la ciutat. L'organització no mata la gent, són els rambos de les forces especials els qui es vengen sobre nosaltres.

Amb la intensificació de la guerra contra els kurds, s'ha reforçat encara més la resistència. Aquesta s'ha convertit en una veritable força popular de resistència en la qual les adhesions al PKK van en augment. Hom pot parlar de la constitució d'un veritable exèrcit de resistència. Com recorda el citat Henri Guirchoun, l'organització de l'exèrcit de resistència no és encara pròpiament la d'un exèrcit d'alliberació nacional, si bé ho és cada dia més. Fins fa relativament poc, explica el periodista, els kurds que habiten dins l'estat turc no eren independentistes o havien deixat de ser-ho, en no considerar viable un Estat Kurd dins d'un context tan conflictiu com és el de la zona on es troben (al

centre de les tensions entre els Estats turc, iraquí, sirí, iranià i armeni). Ara, per contra, va prenent cos la idea que el PKK en consolidar-se sap transformar-se en l'avançada del que vol, en el fons, la majoria del poble kurd: la represa de la sobirania completa. En els combats del PKK, cada dia són més els kurds que hi veuen reflectides les seves esperances de desfer-se dels opressors i de retrobar els seus orígens. Dins d'aquests plantejaments, cal llegir la resposta, donada pel xofer del minibus que transportava l'esmentat reporter de *Libération*, a la pregunta de com s'explica que els mestres de diferents pobles hagin estat aixafats pel PKK: **Aquests mestres que peguen als nostres fills perquè parlen en kurd són pitjors que la policia; volen destruir les nostres arrels. La gent matada forma part dels guàrdies armats comprats per l'Estat; és gent traïdora.**

Segons revelen alguns estudis sobre la creixuda dels kurds independentistes, en part com a efecte del moviment de resistència, són cada dia més els turcs que comencen a demanar-se, curiosament, a demanar-se si l'Estat turc fa bé d'alçar-se en armes contra el Kurdistan. En tot cas, aflora una crítica a l'acció bel·lica dirigida pel govern turc i va tenint més adeptes entre els turcs la teoria que la qüestió Kurda no és un problema o, si ho és, pot solucionar-se fàcilment amb un canvi de política. Un canvi, però, no necessàriament per donar tota la raó als kurds sinó i, especialment, per afavorir als mateixos turcs que han de sofrir una guerra que, ben mirat, no els va ni els ve. Un sector rellevant de la burgesia turca desitjaria aquesta canvi. No pas perquè sigui més sensible a les reivindicacions kurdes sinó pels costos econòmics inútils que la guerra contra aquests comporta. Una dada significativa que alimenta aquesta postura: només durant l'any 1994, l'Estat turc va gastar, en el concepte de seguretat, o sigui sobretot en accions bèl·liques contra els kurds, set mil milions de dòl.lars; una quantitat difícilment suportable per

una economia menjada per l'atur, la inflació galopant i el deute extern.

Hores d'ara, sembla que, en la opinió pública turca, aquests raonaments lligats a la desastrosa situació econòmica, comencin a contar. Això permet una certa obertura de la societat turca, si més no formal, a la comprensió de les condemnes de caire polític que, des de l'estranger, són adreçades al govern turc. Precisament l'esmentat enviat especial del diari *Libération*, en l'article citat, recull unes declaracions significatives del president de la molt oficial Fundació per al Desenvolupament Econòmic: **Hem de deixar que Turquia prengui el lloc de l'Àfrica del Sud en matèria de les condemnes internacionals?** Prendre aquest relleu, no portaria Turquia a un inevitable bloqueig internacional?

De moment, però, l'oposició turca a la guerra no deu ser encara suficient perquè el canvi auspiciat de política arribi. El programa anti-kurd continua aplicant-se sense contemplacions. I, en intensificar-se la repressió -comenta Henri Guirchoun- **L'Estat turc ha obligat la guerrilla kurda a refugiar-se a les muntanyes, bo i posant literalment a les mans del PKK una població que fuig dels pobles d'Anatòlia i es dirigeix a les grans ciutats de l'Oest.** Al govern turc sembla que no li importi gens que, des de l'any passat, l'empresonament dels diputats kurds del partit Democràtic, hagi destruït per molt de temps l'esperança de trobar un interlocutor més moderat que el PKK.

Això no obstant, algunes espurnes de diàleg social han anat apareixent en aquest panorama d'horitzons tancats. Recentment -apunta Henri Guirchoun- els canals de televisió privada han pogut organitzar nombrosos debats, molt àmpliament seguits i sovint molt honorables, sobre la qüestió kurda i sobre la qüestió de l'Estat-nació. Els qui refusen el diàleg, qual-sevol índex de diàleg, continuen sent els primers responsables polítics i militars. Són sobretot els que en associar les reivindicacions per la identitat dels kurds amb el terrorisme, fomen-

ten en l'opinió pública el racisme antikurd, amb el risc que aquest racisme esdevingui explosiu. Quan fa unes setmanes en un pont d'Istanbul, les forces de l'ordre van apallissar escandalosament una manifestació de dones i infants txetxens que protestaven contra la política de Moscú, el comissari responsable de la policia va ser sancionat. Aquest replicà, per excusar-se: **Jo no ho sabia, jo creia que es tractava encara de kurds.**

Perquè no hi hagi cap dubte sobre el manteniment de les postures més recalcitrants dels dirigents turcs respecte al poble kurd, només cal recordar que el març de 1995, el Parlament turc votava a favor del perllongament de l'estat d'urgència dintre les anomenades **deu províncies del sud-est** (o sigui, de les terres kurdes). L'aprovació -que corresponia a la decisió número vint-i-tres en el mateix sentit- era presa per 203 vots per (i 103 en contra), d'un total de 307 diputats presents.

Amb aquestes resultats a la mà, la primera ministre podia reiterar davant la Comissió Europea que la seva acció anti-kurda continuava rebent amplíssim suport parlamentari i aquest suport la facultava a reforçar una política que li permetés acabar, d'una vegada, amb els moviments antiturs i la deixés lliure per, si calia, poder anar aixecant progressivament les mesures d'excepció. Precisava, però, que si aquesta voluntat no es traduïa en més actes concrets, era a causa del fet que el govern havia de respondre, abans de tot, a les exigències del Consell de Seguretat nacional el qual exigia mantenir la mà dura contra els terroristes.

Poc després d'aquestes declaracions de la ministre turca, *Annesty Internacional* publicava un informe sobre les tortures sistemàtiques infligides a kurds i altres dissidents, sobre les morts violentes, les desaparicions i la diàspora forçada. Aquesta organització descrivia les condicions de vida miserable que han de sofrir centenars de milers de kurds i la conti-

nua filera de gent kurda obligada a emigrar vers barris degradats d'Istanbul, Ankara, Izmir, Antalya i Adana, on sovint són víctimes del racisme més execrable.

L'informe d'*Annesty Internacional* servia de contrapès a una sèrie d'iniciatives polítiques que, malgrat tot, van fent camí, van intentant aproximar els Estats de la Unió Europea a Turquia. A la vegada, l'informe servia també per fer veure, a més gent, ambells de simpatia el naixement d'una nova iniciativa que es proposava ser com l'avançada diplomàtica internacional del kurds, en l'actualitat residents fora del país, consistia en la creació d'una mena de **parlament a l'exili** l'objectiu prioritari del qual era servir d'interlocutor oficios amb les autoritats d'arreu del món. En paraules -publicades a la revista catalana *Illacrua* (febrer de 1996)-, de Yaşar Kaya, president d'aquest Parlament, amb aquesta proposta se supleix, d'alguna manera, la impossibilitat actual de ser representat el poble kurd en el Parlament de la República turca: **Després que el nostre partit, el Partit de la Democràcia, fos prohibit, ens vam veure obligats a crear aquest parlament per defensar la voluntat del nostre poble a l'estranger.** Aquesta Parlament, conjuntament amb la guerrilla, té el poder de decidir l'acabament de la guerra, és a dir, de trobar una situació política, o bé de continuar lluitant amb les armes. Està compost de 65 membres. Representa el 80% de la població kurda que viu fora del Kurdistan. També l'integren el Moviment de les Democràcies kurdes, el Moviment de la joventut kurda, els alcaldes del partit de la Democràcia, intel·lectuals i personalitats kurdes, el braç polític del PKK, l'Ernk i el Partit Comunista del Kurdistan. Endemés hi participa un representant dels Estats Units, del Canadà i d'Austràlia, el Congrés Nacional de Londres i cinc representant de cinc antigues repúbliques soviètiques on viuen kurds. Com es pot apreciar es tracta d'un Parlament pluralista (...). La primera funció del parlament és diplomàtica, la segona crear la unió entre el poble kurd. A més a més, aquest Parlament promou actes i conferències per desenvolupar la cultura kurda (...). A llarg termini, aquest Parlament té l'objectiu d'implantar-se al Kurdistan. Fins ara, hem aconseguit que al Consell d'Europa i al Parlament Europeu ens tinguin en compte i facin resolucions importants sobre la qüestió kurda".

En un primer moment, la iniciativa va ser ben acollida a Brussel·les, on fixà la seva veu, malgrat que l'ambaixador de Turquia fes mans i mànigues per impedir el seu naixement. Segons l'ambaixador turc, aquest "pretès Parlament" no podrà ser mai equiparable ni a un grup de pressió, perquè, en realitat, està format per una colla de gent tan sols interessada a "atacar des de l'exterior la integritat territorial de l'Estat turc, la seva sobirania i la seva unitat política". □

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

Els estats de la Unió Europea envers les nacions sense estat

Estats oberts o prou favorables: Bèlgica, Holanda, Luxemburg, Dinamarca, Suècia, Finlàndia, Irlanda i Portugal.

Estats ambigus: Alemanya i Àustria.

Estats que s'han hagut de començar a obrir, tot i que amb grans resistències: Regne Unit, Itàlia i Espanya.

Estats pètriament jacobins: Grècia i França.

Quan als altres estats de fora la U.E., tindriem:

Grup 1) Noruega, Islàndia, Suïssa, Txèquia, Eslovàquia, Hongria, Eslovènia, Bòsnia, Albània, Macedònia, Malta, Armènia, Andorra i Moldàvia.

Grup 2) Ucraïna, Geòrgia, Bulgària, Azerbaitjan.

Grup 3) Rússia, Vaticà, Belorússia.

Grup 4) Sèrbia, Turquia i Romania.

El pitjor de tots? Turquia, sens dubte. A més és, hores d'ara, el més enganyador i genocida.

Jaume Tallaferró

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part

L'avantguarda cultural mallorquina dels anys seixanta (1965-1968) i la lluita antifeixista (i II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI, ESCRIPTOR

El grup Farsa: la mímica contra la dictadura

Tot servia per a combatre la dictadura. La cançó, la pintura, l'escultura... Anys endavant coneixerem els experiments que, en silenci, dins de la marginació més absoluta del que era el món oficial de la cultura, feia l'escultor Miquel Morell en el seu estudi de Camp Rodó. Fins i tot la mímica era útil. Essent amic d'en Gerard, vaig entrar en contacte amb els excel·lents actors del grup de mímica Farsa, que dirigia el també pintor i escultor (un temps més endavant membre fundador de la CNT a Mallorca) Pere Martínez Pavia.

En Pere (Melilla, 1927) era -i és!- un excel·lent pintor i escultor dominat per una activa i ferrenya febre creativa i que, en els moments més durs de la dictadura, no dubtà gens ni mica a posar tota la seva creativitat en la tasca complicada i difícil de l'alliberament del nostre poble. En Pere s'instal·là definitivament a Mallorca el 1941, i el 1953 es donà a conèixer amb una exposició d'escultures i dibuixos a les galeries Costa, de Palma, i a l'Institut d'Espanya, de Londres. D'ençà aquella llunyana època, els seus èxits en el camp artístic han estat permanents i ha fet exposicions arreu del món (Ginebra, 1963). Entre les seves obres més conegudes podríem destacar el monument als herois de l'11 de maig de 1561 (1961), de

Sóller; *La parella* (1983) del carrer de l'Institut Balear, de Palma; la *Dona cosint* (1959) de la plaça de la Mare de Déu de la Salut, de Palma, etc., etc. El 1966 fundà el grup de mim i pantomima Farsa. D'entre tots els muntatges de Farsa record especialment *A, e, i, o, u, any 2000*, estrenat a Palma el 1969. El grup de Martínez Pavia actuà, amb notable èxit, a la Trobada de Mims dels Països Catalans (Parets del Vallès, Barcelona, 1968).

Recentment he trobat un caramull de fotografies d'aquella època. Acompanyant en Gerard, amic de Xesca Ferrer i Guillem Llabrés (ambdós, actors del grup Farsa), els feia fotografies en l'intent de fer una exposició. Aquesta afeció -la fotografia-, que sempre he mantingut una mica soterrada, dominada i controlada per l'altra, la que de veritat guanyà la partida -la literatura-, pens si em vengué donada per les xerrades i converses que aleshores teníem amb n'Antoni Catany.

Antoni Catany era de Lluçmajor (1942). Ja l'any 1966 m'havien impressionat una sèrie de reportatges seus publicats a *Serra d'or* (especialment un caramull de fotografies de Menorca i Eivissa). Però no va ser fins el 1972 que realitzà la primera exposició individual a Barcelona. Després, els seus èxits com a fotògraf han estat permanents. Sabem que ha exposat a Aleman-

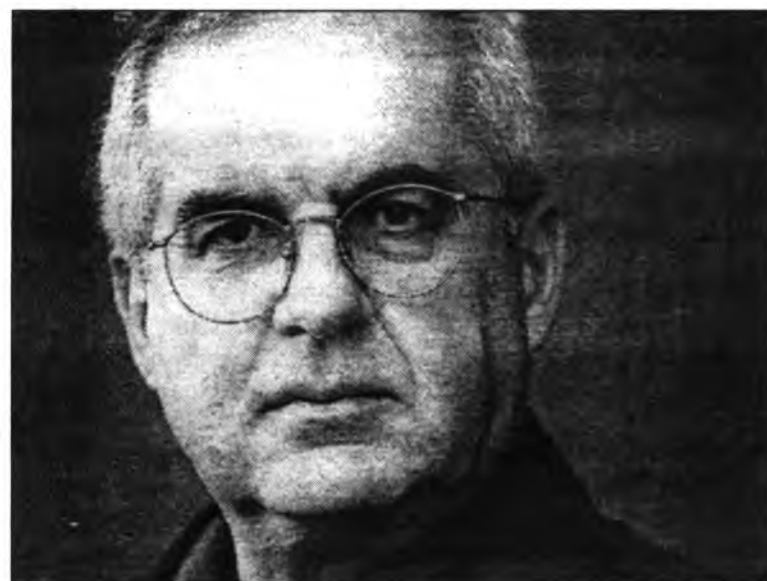
ya, Japó, Països Baixos, Anglaterra, Tunísia, Estats Units, Itàlia, França, etc. Hi ha obra seva a la Biblioteca Nacional de París, al Museu d'Art Modern (París), a la Universitat de Parma (Itàlia), a la Internacional Polaroid Collection (EUA) i al Museu de Mallorca.

Lluitar contra la dictadura amb la mímica!

Mirant aquelles fotos veig na Clara i na Socorro Thomàs, els mateixos Gerard Mates i Guillem Llabrés, na Carme Sampol (neboda d'en Jaume Vidal Alcover i ajudant molt eficaç de Jaume Adrover a les Aules de Poesia que es feren al local de Grifé & Escoda del carrer de Jaume III), en Mateu Forteza, na Margarida Tomàs, en Jòsep Oleza, en Joan Guerra, na Lourdes Sampol i en Josep Santlleí... Lluitar contra la dictadura amb la mímica! Tots els que anàvem a les actuacions del grup ho sabíem a la perfecció, que quasi tots els números que imaginava en Pere Martínez Pavia tenien aquesta intenció... denunciar la misèria de la vida sota la dictadura franquista, imaginar una existència lliure, sense el domini aclaparador de la pseudocultura del nacionalcatolicisme... Per desgràcia Farsa desaparegué el 1970, però el record que en servam tots el que li férem costat serà perdurable i ens acompanyarà mentre visquem.

El renaixement cultural dels anys seixanta

Tot el renaixement cultural de finals dels seixanta s'havia anant incubant a ran de les grans vagues del seixanta-dos i seixanta-tres a Astúries i altres indrets de l'Estat. Vist amb perspectiva, t'adones com tot aquell ampli moviment cultural antifeixista (conferències, Aules de Poesia, Teatre i Novel·la, la Nova Cançó, les creacions autèntiques dins del cine, el teatre, la novel·la, la poesia, tant a Catalunya com a la resta de l'Estat) eren obra, en bona part, d'autors i creadors independents. Els partits (en aquell temps només hi havia grups comunistes o anarquistes) no entengueren -ni han entès mai!- la necessitat de la

Joan Manresa.

lluita contra la burgesia i el feixisme en el camp de la cultura, la ideologia o l'art. El moviment fou àmpliament espontani; amb els anys, s'hi anirien afegint els partits i personatges que aniran pujant al carro de la lluita que comença a agafar amplària.

A les Illes cal recordar que l'Obra Cultural Balear és fundada (gràcies a l'esforç de Francesc de B. Moll) l'any 1962 (data, per altra banda, de les meves primeres detencions). També l'any 62 neix Edicions 62 i, entre altres coses d'importància cabdal dins de la nostra cultura, Francesc de B. Moll conclou la publicació de l'impressionant monument immortal a la nostra llengua que és el *Diccionari català-valencià-balear*.

És l'any del primer disc d'Edigsa que em cau a les mans: *Al vent*, de Raimon; cançó, per altra banda, que ja havia escoltat per l'emissora clandestina del partit de Santiago Carrillo (Ràdio Espanya Independent).

Gerard Mates, Joan Manresa, Biel i Pere Noguera: amics solidaris

De tota la colla de l'estudi de Gerard Mates (Joan Manresa, Biel i Pere Noguera, especialment), potser era jo el que estigués més ficat dins el que era la política estricta (treballar pel socialisme i per l'antifeixisme més radical). Moltes de les revistes les passava als amics -

especialment a Biel Noguera - per a fer-les circular per Ciutat. De la Xina, com ja he dit en un altre article, m'enviaven moltes publicacions (començava la Revolució Cultural Proletària). Igualment en rebia de Cuba (el Che Guevara i Fidel Castro demanaven a través de la Tricontinental -una conferència mundial de tots els moviments guerrillers del món- la creació de molts Vietnams per a acabar definitivament amb l'imperialisme i el neocolonialisme). Després d'alguna de les meves freqüents detencions -feia anys que estava fitxat per la Brigada Social- solíem anar a l'estudi a escoltar una mica de música, parlar i, sobretot, imaginar un temps on poguéssim escriure, cantar, organitzar-nos en llibertat, sense haver de patir, com en aquells moments, sota el feixisme. Tenc igualment moltes fotos d'aquells dies tenebrosos, en els quals l'amistat dels amics abans esmentats (Gerard Mates, Biel i Pere Noguera) m'ajudà a sortir de la profunda depressió en què et deixaven els brutals interrogatoris de la Brigada Social. Si no hagués estat per l'amistat, la solidaritat i, moltes vegades, els acudits que em contaven per a no fer-me pensar en les males hores viscudes, ben cert que en alguna ocasió m'hauria enfonsat psicològicament i en qualsevol altra detenció no hauria tengut la capacitat de resistència al xantatge feixista que

1967: Antoni Catany i Miquel López Crespí.

E P I I

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) IV part

de **M. López Crespí**

Cada quinze dies a **L'ESTEL** (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**

Ciutat de Mallorca 1966-67. D'esquerra a dreta: Gerard Mates, Miquel López Crespí, Guillem Llabrés i Pèrre Martínez Pavia.

l'amistat m'ajudà sempre a conservar.

1968: Gerard Mates canta a la Cova del Drac

El mateix 1968, coincidint amb els esdeveniments revolucionaris a París, vaig anar a Barcelona amb Gerard Mates. En Guillem d'Efak li havia muntat una "presentació" oficial a la Cova del Drac. Aleshores tots els cantants afeccionats que pugnaven per integrar-se dins del naixent moviment de la Nova Cançó feien una "presentació oficial" en aquest cau. En el llibre de Bartomeu Mestre Crònica de la Nova Cançó (pàg. 76) podem trobar una saborosa descripció de Joan Manresa pel que fa a l'aventura de Gerard Mates dins dels moviments de la Nova Cançó. Diu en Joan parlant dels discos d'en Gerard:

"Aquell capvespre En Mates va agafar la guitarra com ho havia fet tantes i tantes vegades: per fer gresca. Feia anys que sortien els primers discos de Raimon i la cançó catalana estava en els primers grans, ell ja guitarrejava, tant com podia, al seu estudi del carrer Bosch. Guitarrejava o bé escoltava discos dels Beatles, dels Rolling Stones, de Bob Dylan... Jo li deia: 'Hauries de provar de fer cançons'. I ell no en feia cas. Seguien les reunions, bevent vi i cantant. Un dia el vaig trobar de vena i em demanà, per favor, que li fes una lletra senzilla, fàcil. Amb pocs moments sortí una cançoneta d'amor: 'Et duia pel caminet de la meua infància...'. Fou el començament. Llavors més lletres i més músiques: més cançons. O al contrari: primer la música i llavors la lletra. Però el resultat és el mateix. Es van discutir més lletres. 'Rossinyol caduc', de Pere Quart, es trans-

forma en cançó. 'Quan arribarà aquell moment', de Rosselló-Pòrcel, també; i uns poemes de Guillem Colom, amb la música i el crit d'En Mates, esdevenen cançons dins una línia popular. Guillem d'Efak les escolta, li agraden i se'n mena En Mates a actuar a Barcelona. Tot és així de ràpid. Segueix, amb més entusiasme que mai, el camí de la cançó. I no deixa gens la mímica, la talla, la pintura. Són diferents cares d'En Mates. Diferents cares de la seva exigència davant la vida: el treball. Per a ell hi ha temps per a tot. Si un dia, a posteta de sol, passau pel seu estudi del carrer Bosch, i hi entrau, el trobareu pintant. La guitarra està a l'altra peça de l'estudi i ell la traurà per a cantar-vos una cançó. La més nova".

Josep M. Llompart de la Peña fa una crida als escriptors joves

El maig de 1968 no vaig poder anar a París, doncs, a part de no disposar de diners, jo ja estava fixat i era un problema aconseguir l'autorització del governador civil. A més a més, per l'octubre havia d'incorporar-me a l'exèrcit, i encara era més difícil aconseguir el passaport. Però, amb el pintor i escultor Gerard Mates, agafarem el vaixell, i en butaca -que valia poc- partirem una setmana a Barcelona per a "ensumar" quines notícies arribaven de França i a veure quin era l'ambient revolucionari que hi pogué haver. Jo tenia un contacte amb companys d'"Acció Comunista" i volia portar material del grup a Mallorca, per a la seva discussió. Hem de recordar que entre 1964 i 1968 en Carrillo havia tengut tres escissions importants: la del PCE(m-l) en el 1964; la del PCE(i) en el 67 i la de Bandera Roja en el mateix 68, a part

d'altres sortides de militants menys massives que les esmentades. Les anàlisis i la pràctica del FLP-FOC ja ens havien fet veure que no tot, en la lluita antifranquista, era el PCE. Precisament aquests anys foren els de la meua definitiva decantació política que, més endavant, després de conèixer companys de les JOC i els Cercles d'Obrers Comunistes, m'impulsaren a militar en l'OEC. L'OEC seria l'organització revolucionària que, a mitjans dels anys setanta, recolliria bona part de les experiències de lluita antiburocràtica i anticapitalista d'algunes de les organitzacions i grups abans esmentats.

Pel mes d'agost, els revolucionaris bascs executaven el torturador -un inspector de la Brigada Social- Melitón Manzanos. Anàvem comprovant que el combat anava de ferm i res no aturaria les forces antifeixistes fins a la victòria final. 1968 fou igualment l'any en el qual vaig conèixer personalment Josep M. Llompart. Record que a finals del 67 ell havia fet una crida als joves escriptors mallorquins des de les pàgines de la revista "Lluc". Una crida que, sortida de les seves mans, em semblà un manifest per una cultura d'esquerres, autènticament compromesa amb les necessitats de redreçament del nostre poble. Per a mi, malgrat les detencions i interrogatoris de la Social i la Guàrdia Civil, el 1968 esdevenia un any decisiu. Havia tallat ideològicament

qualsevol mena d'influència del carrillisme dins la meua consciència de militant; contactava amb les primeres organitzacions revolucionàries i... iniciava una laboriosa i complicada afecció vers la literatura. No vaig dubtar gens ni mica, en llegir la crida de Llompart, a anar-lo a veure amb el meu primer recull d'esburbats poemes. Em cità a l'Editorial Moll. Allà parlarem una bona estona de la difícil situació política (la repressió constant, els darrers actes de tortura i assassinats de la dictadura, la necessitat que els joves recollissin la torxa de les generacions més velles). Després em convidà a sopar i anàrem a casa seva, al carrer Llorenç Riber. Em deixà números de la revista "La Nostra Terra", el poema de Rosselló-Pòrcel. Va llegir, tremolós, "A Mallorca durant la guerra civil". Em recomanà la subscripció a "Serra d'Or". Sempre recordaré que va ser la lectura dels meus esburbats poemes, sentir-los recitar en la seva veu tan característica, amb aquella pronunciació i entonació tan adequades, el que m'animà a continuar amb la poesia. Ben cert que allò -llegir com pertoca qualsevol poema d'escriptor primerenc- era una tàctica que li donava molt bons resultats en el moment d'encoratjar les joves generacions. De tots els escriptors mallorquins... ¿quants no caigueren dins els paranys de tan sentides lectures? **Q**

En Pau Mir, de sa Pobla, fundador del Club de Petanca can Pastilla, fa 3 anys que regenta amb la seva dona na Maria Comes, el bar de la **Tercera Edat de Santanyí**. Dona menjar casolà ben bo els migdies a 550 ptes.

En Joan Font i Alemany, natural de França d'ascendència andritxola, regenta des de fa un any **Sa Cova de Santanyí**, una taverna cosmopolita moblada amb peces mallorquines i franceses.

En Ferran Garcia és l'amo jove del Bar Restaurant **Can Toni** de Santanyí. Despatxa menús a 700 ptes.

Na Maria Antònia Gallardo és la madona del **Forn Can Gelat** a Santanyí. Fa bones panades i rubiols. A la foto amb la seva filla Catalina.

El grup Farsa: la mímica contra el feixisme.

RECORDA
Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent

EL PAÍS HO NECESSITA

Tlf. 55 15 84
Mòbil 989 68 68 97

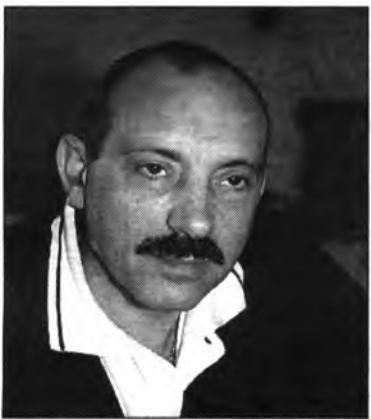
CENTRE D'ESTUDI DE JUDO
Renshinkan
— LLEVANT MALLORQUÍ —

Fa 26 anys que en Tomeu Oliver de Manacor regenta el **Restaurant Brindis** a Cala Egos. Recomana la paella, la sèpia amb ceba i el fregit d'anyell. Se menja a la carta per una mitjana de 2000 ptes. El menú en val 800.

Fa 5 anys que el matrimoni Montalvez-Ortega, d'Andalusia regenten el **Restaurant Sa Torre** a Cala d'Or. Despatxen la car a la graella. A la carta se menja per unes 2.500 ptes. El menú en val 900.

En Jaume Vidal de Binissalem ha llogat la **Cafeteria Bolero** a Cala d'Or. Una cafeteria dedicada als turistes i que també serveix als mallorquins i on s'hi menja i se beu a partir de les 1000 ptes.

En Rick, de Londres regenta des de fa un any el **Ricki's Bar** al Port Petit de Cala Llonga, un port ple de lots i barques grosses on viatgen els catalans, els anglesos, els alemanys, els francesos, els holandesos... tots amb alt poder adquisitiu que s'aturen uns dies o unes setmanes a Cala Llonga. En Ricki té obert des de les 10 del matí fins a la matinalda de l'endemà. Despatxa el menjar anglès.

N'Albino Marinho, natural de Galícia, fa 14 anys que regenta el **Restaurant Botavara** a Cala Llonga. Despatxa el peix fresc i el marisc. Se menja per una mitjana de 4000 ptes. Per 1.500 ptes també se pot menjar i beure.

Fa 2 anys que en Josep Escobar regenta al **Bar les Columnes** a Cala d'Or. Despatxa entrepans i begudes.

* Fa 16 anys que n'Alfonso Rojo, de Santandervà obrir el **Magatzem de Fruites la Palentina** Sant Jordi d'Eivissa.

* Fa 2 anys que en Joan Cabrera de Barcelona va obrir l'oficina de LA CAIXA a Sant Jordi.

Fa 18 anys que na Pepeta Tur regenta la **Pastisseria València** a la carretera de l'Aeroport de Sant Jordi. També te sucursal al nucli antic del poble. A la foto amb la seva filla Sònnia.

La crisi del sector de la llet a Mallorca

PERE FELIP I BUADES

El Govern incompleix una altra promesa. Quan es va despendre del lastre d'AGAMA, deixant-la en mans d'en Bordoy, va prometre que els preus es mantindrien al nivell de la mitjana nacional. És evident que això no ha estat així, i per a demostrar-ho no fa falta altra cosa que quantificar les explotacions lleteres que han anat tancant, venent les vaques i la seva quota lletera, deixant als ramaders desenganyats i als seus fills sense res par a seguir amb un patrimoni i un mitjà de vida, creat pels seus padrins.

La direcció d'AGAMA declina de fer comentaris. Fonts de la conselleria d'Agricultura desmenteixen que el contracte de cessió de l'empresa a **Comercial Bordoy** figurés una clàusula de compromís de preu, però els ramaders afirmen que amb el que els paguen pel litre de llet no poden ni donar menjar a les vaques.

És un problema de difícil solució; les vaques han de ser munyides cada dia, i dipositar la llet en un tanc fred, que consumeix electricitat. No se pot especular amb la llet. No és un producte que es pugui guardar a l'espera millors preus. I això ho sap perfectament el monopoli AGAMA - BORDOY. I molt ha lluitat el Govern perquè la llet sia un monopoli.

Seguint un poc la història del **conte de la lletera** a Mallorca, només recordarem que a Campos hi havia una fàbrica anomenada BLAHI, que fou tancada fa uns quants d'anys, i que l'intent d'un grup de ramaders per tirar endavant i poder especular amb el seu producte - aconseguit amb molt d'esforç i dedicació -, crearen un nou front al monopoli d'AGAMA, de manera vergonyosa propietat del Govern fins ara fa quatre anys, tallat a poc a poc, minant les forces que els restaven als ramaders. Em refereixo a LLET MALLORQUINA.

LLET MALLORQUINA no rebé ni una pesseta de subvenció, ni del Govern, ni de la Unió Europea. AGAMA s'ho gastava tot i a més els feia

una competència deslleial al vendre per sota del preu de cost. Els ramaders de LLET MALLORQUINA foren considerats com a *non grats*, no estaven inclosos dins del cercle del monopoli que controlava AGAMA, s'aviem rebel·lat contra el poder autoritari del papà Govern i estaven desterrats, desheretats i repudiats.

Encara que, als qui havien deixat AGAMA els oferien de tornar obsequiant-los amb unes pessetes més per litre de llet, dient-los a més que això de separar-se del grup només creava tensions i que això no era bo pel sector lleter. Com si ells no fossin del mateix sector lleter!

D'aquesta manera en capturen uns quant que tornaren a la pleta, creant d'aquesta manera un greuge comparatiu amb els altres que no hi tornaren i seguiren lluitant per allò que creien just i decent, que era això de crear i mantenir una competència legal amb AGAMA, la qual cosa, era en definitiva l'única manera de poder donar més valor al seu producte, i dir al monopoli que allò que pretenien, es a dir, mantenir AGAMA amb subvencions estatals era antiprogrés, anava contra les directrius de la Unió Europea i a més era il·legal, cosa que arribaren a demostrar i denunciar amb la presentació a Brussel·les d'una demanda contra el Govern Balear.

I és que, això de la llet, és la llet, s'assembla a una màfia, on del capo mana i els altres obeeixen i callen, i al qui vulgui sortir del sistema, li tallen les cames i, o tornes a la pleta, o et fan desaparèixer.

En contra la opinió general, els pagesos no són beneïts. Saben perfectament que és allò que els correspon i allò que els ha donat. Mantenen un estira i arronsa amb els directius que s'han estat passant a AGAMA, ja sien públics o privats, i saben que una central lletera sense llet no pot funcionar, i per això s'han atrevit a no subministrar en diverses ocasions, per suposat en perjudici propi, però la central té altres recursos. Si el ramader mallorquí no els duu

llet suficient, la compren a centrals de la península i d'aquesta manera, el producte que se ven als mercats de l'illa, encara que dugui marca d'aquí (Producte Balear), és de procedència forastera. Què dirien molts de consumidors que cerquen especialment productes de la nostra terra, si sabessin que estan prenent, enganyats, productes de fora?

La pressió a que estan sotmesos els ramaders, es veurà incrementada a l'haver d'adaptar les seves instal·lacions (munyidors, corral·ls...) a la normativa de la Unió Europea. Els grans productors ho tenen més fàcil; generalment tenen instal·lacions adequades que compleixen amb la normativa, però els petits productors (dels que encara en queden molts), no estan preparats per a passar inspeccions a aquest nivell.

Adaptar-se o desaparèixer. La Unió Europea subvencionarà en part la remodelació de les instal·lacions, però en proporció a la quota lletera que tenguí el productor. El gros rebrà molt i el petit (que és el més necessitat) rebrà poc.

Per això, no és d'estranyar que hagin anat tancant moltes vaqueries ja que han preferit vendre la quota lletera i les vaques, abans que tenir pèrdues.

Davant d'això, què fan les institucions com la Federació Agrícola i Ramadera, la Conselleria d'Agricultura i pesca i el Govern en ple? Reunir-se, sol·licitar, omplir formularis, denegar, i mentres tant, el pagès continua aixecant-se de matinada, munyir les vaques, donar-los menjar i escurar sa vaqueria, a més d'altres feines que s'han de fer a una explotació agrícola - ramadera, i espera que aquestes persones que estan reunides, parlant i discutint, decideixen el que han de fer per a no caure en el ridícul espantós davant tota la societat, permetent que les ramaderies de Mallorca desapareixen després d'haver gastat mils de milions dels contribuents en mantenir aquest gegant amb peus de fang que és AGAMA. Ω

El matrimoni Perez-Rúbio de València, acaba d'obrir l'empresa **Bruguera C.B.** al Polígon de can Bernat d'Eivissa. Duen representacions de detergents, mobles de jardí i llenceria per a l'hostalera. El matrimoni Peres-Rúbio duu 20 anys de representacions a Eivissa i Formentera.

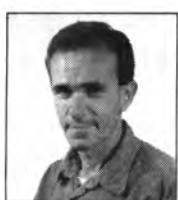
Fa 16 anys que en Julià Romero de Castella regenta la **Cristalleria Romero** al Polígon de can Bernat d'Eivissa.

Fa 32 anys que en Vicenç de s'Olivera des Puig d'en Valls a qui veiem amb el seu fill Vicenç, va obrir el **Taller Ebus-sità** al Polígon de can Bernat d'Eivissa.

Fa 4 anys que en Joan Castillo d'Andalusia regenta el **Taller Aceros Castillo** al Polígon de can Bernat d'Eivissa.

Pla d'Ocupació d'ERC (V)

Formació capital humà

PER JOSEP SERRA.

PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

1. Formació professional:

- Constituir el Consell de Formació Professional, que amb la presència de tots els agents socials, polítics i educatius, serveixi d'instrument de consulta i coordinació del conjunt de polítiques formatives professionals: reglades, no reglades, ocupacionals, contínues i de garantia.

- Elaborar un Pla de Formació Professional.

- Garantir, en la FP reglada, el desenvolupament curricular dels títols professionals a les illes Balears i Pitiüses, assegurant una oferta adequada de cicles formatius a tot el territori i incentivant les pràctiques dels alumnes de FP a les empreses. Per això, cal assegurar un intercanvi àgil d'informació entre el mercat laboral i les escoles.

- Assegurar la continuïtat escolar dels i de les alumnes sense graduat d'ESO, entre l'escolarització obligatòria i l'escolarització voluntària de garantia social. Oferta suficient de places escolars per a cobrir la totalitat real de la demanda.

- Fomentar tant en les universitats com en els centres de FP cursos dedicats a la promoció de l'autoocupació i de l'economia social.

2. Garantia social:

- Oferta diversificada i descentralitzada de cursos que s'adeqüin a les necessitats del mercat laboral més proper.

3. Contractes de formació i de pràctiques:

- Garantir que aquests contractes tinguin realment un contingut formatiu que permeti optar a una incorporació laboral més estable.

4. Formació d'aprenents:

- Formació adequada a les necessitats laborals de l'entorn i a la tasca a desenvolupar, impartida prioritàriament per tècnics/ques o coneixedors de la feina o de l'ofici.

5. Formació ocupacional:

- Connexió entre el sistema educatiu bàsic i el teixit empresarial.

- Introduir millores en el control sobre l'eficiència real dels diversos centres i cursos de FO que consistiria a:

- a) Nivell i qualitat de la contractació del i de les alumnes de FO.

- b) Relació entre el cost per al Departament i el cost real dels cursos que s'imparteixen.

- c) Nivell d'infraestructures i qualitat pedagògica dels centres de FO.

- L'oferta de formació no reglada ha de tendir a ser assumida prioritàriament per la pròpia administració o per entitats i/o associacions sense afany de lucre.

6. Formació continuada:

- Elaboració d'un pla de formació continuada negociat entre els sindicats i la patronal amb el suport de l'administració.

7. Formació cooperativa:

- Formació bàsica sobre la gestió de cooperatives de treball associat i de societats anònimes laborals per generar una nova base empresarial pròpia.

8. Formació cultura emprenedora:

- Promoure convenis i acords amb les empreses per promoure cursos de formació permanent per als treballadors/es.

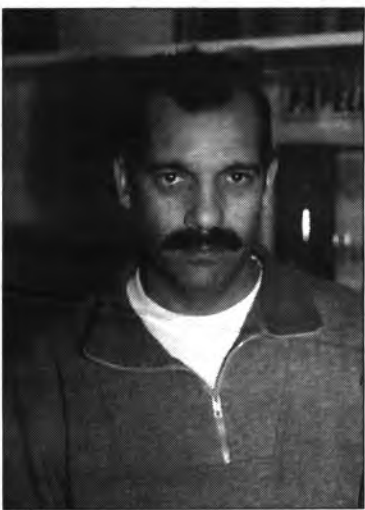
- Facilitar també convenis de formació amb els organismes i les associacions empresarials destinats a l'empresariat que els permetin modernitzar la gestió de les pròpies empreses. Ω

Fa un any que en Carles Domínguez de Sant Antoni ha obert la **Peixateria Sant Jordi**, abans, els santjordiers havien d'anar a comprar el peix a Vila, ja que s'havien prohibit els venedors ambulants.

Fa un any que na Maria del Carme Mari ha obert una sabateria a sant Jordi.

N'Óscar Marcé d'Argentina regenta des de fa 15 anys el **Taller Rètols Eivissa** a Sant Jordi.

El Senyor Kannacher d'Alemanya regenta des de fa un any la **Botiga d'Antiguitats i Mobles de Segona Mà Kannacher** al Polígon de can Bernat d'Eivissa.

Fa 10 anys que en matrimoni Costa - Vila regenta la **Perruqueria Clenxes a Santa Eulària des Riu**.

Fa 4 anys que el matrimoni Ramos - Ramírez, de Castella regenta la **Cafeteria Ruidera** a Santa Eulària des Riu.

En Manuel Marroquí de Sevilla regenta des de fa un any el **Restaurant Mamma Rossa** a Santa Eulària. Despatxa menús a 1.025 ptes. A la carta se menja a partir de les 2000 ptes. A la foto amb els seus ajudants.

Fa 8 anys que el matrimoni Moreno - de Heras regenta la **Taverna d'Andalusia** a Santa Eulària des Riu. Despatxen les tapes i els plats combinats.

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XXII)

La història que la Ministra Aguirre ens vol escapar, silenciar i segrestar

PER RICARD COLOM -TLF. 964 207607

Retrocés de la Monarquia: Pere el Cerimoniós (1336-1387)

Nasquérem complits els set mesos d'haver estat engendrat, i nasquérem tan feble i escanyolit, que les comares que assistiren al nostre naixement no creien que poguéssim viure. I nasquérem a Balaguer el 5 de setembre del any de l'Encarnació 1319. I fou padrí nostre monsenyor Ot de Montcada i un capellà anomenat Jaume, capellà de la nostra mare, que després fou rector d'Alcalà de Xispert. I s'apressaren a batejar-nos en la mateixa cambra on nasquérem. I l'esmentat monsenyor Ot digué: "Diguem Pere a aquest infant, perquè monsenyor sant Pere el faci viure i demani a Déu la gràcia de que, ja que sant Pere el faci viure i demani a Déu la gràcia que, ja que nom Pere, tingui les bones ventures que va tenir el seu besavi el rei Pere. I vet aquí la raó per la qual ens posaren el nom de Pere. I nasquérem en el pis baix del castell de Balaguer, que està a la capçalera del gran palau. I de seguida ens procuraren dides que ens donessin de mamar; i en menys d'un any necessitaren set dides. (De la Crònica del Rei en Pere el Cerimoniós. Per Bernat Desclot)

1336-1387: Pere IV el Cerimoniós hereta la Confederació: Serà un dels períodes més conflictius, amb dues guerres molt dures: amb Gènova-Sardenya i amb Castella, dues "unions" i la pesta negra.

1336-1347: El Cerimoniós, per enfortir la Monarquia front als oligarques, no convoca Corts, mentre pot estar-se'n.

6.1336: El Cerimoniós jura els Usatges i les Constitucions catalanes a Lleida i rep juraments de fidelitat, després fa el mateix a València.

1336: **Mor Ramon Muntaner** en unes terres que Jaume III de Mallorca li havia cedit, a l'illa d'Eivissa.

Pacte d'amistat franco-castellà: França rep ajut de la Marina de

Cantàbria, per inferioritat naval front a l'anglesa.

Treva amb Granada.

El rei deixa d'acudir al seu anterior protector, l'arquebisbe de Saragossa Pero López de Luna, per a rebre consell, i s'inclina ara per son oncle l'infant Pere d'Empúries, a causa del major pes dels catalans a la Confederació.

1336-1338: El partit aragonès, que té interessos mobiliaris i d'Aragó front a Catalunya, encapçalat per l'arquebisbe de Saragossa, dirigeix encara la política exterior de la Corona.

9.1336: Treva amb Gènova. Abans.1337 Comença a ser bastida l'església gòtica de Breda (Montseny)..

Carnestoltes.1337: Corts de

Palau Pretori, Tarragona. El cerimoniós va fer reconstruir els símbols d'altres temps.

Castelló de Borriana (de la Plana), **per primera volta, s'hi apleguen ensem les Corts de Catalunya, València i Aragó.**

1337: El rei tramet son germà Jaume d'Urgell contra el noble elionorista Pere de Xèrica (Alt Palància), amb perill d'arribar a la guerra amb Castella: Alfons XI de Castella havia jurat defensar els drets de sa germana Elionor. El plet acaba solucionant-se amistosament als parlaments de Castelló, Gandesa i Daroca amb el retorn dels béns confiscats a Elionor i sos dos infants, i a l'infant Joan donen Elx i Crevillent en lloc de Borriana, Castelló i Lliria.

1337-1335: Fase de relativa cordialitat entre Castella i Catalunya-Aragó.

1337-1380: Primera fase de la **guerra dels cent anys** entre Anglaterra i França.

1338: El Cerimoniós pren primera muller: Maria de Nafarroa. Rumors que el Marroc vol envair Andalusia per ajudar Granada, en guerra contra Castella.

El **Consell** (Ajuntament) de la Ciutat de València mana bastir una casa convenient al Grau de

la Mar per a la protecció dels efectes navals de la ciutat.

El Consell de cent barceloní és constituït per 63 ciutadans, 9 juristes, 8 mercaders (6 telaires i 2 canvistes) 5 notaris, 2 apotecaris i sols 12 menestrals (2 sastres, 3 argenters, 2 sabaters i un de frener, de boter, pellaire, blanquer i teixidor).

5.1339: **Pacte de Madrid**, de Castella amb Portugal i Catalunya contra la possible invasió marroquí (el Cerimoniós tem una revolta dels moros valencians, i es compromet a aportar 10 galeres per a patrullar l'Estret).

1339: Pere d'Empúries renuncia voluntàriament a les tasques de conseller del comte-rei, però segueix assessorant-lo fins el 1368 en els afers més delicats. El Cerimoniós adverteix l'estament eclesiàstic contra el *mal costum* d'admetre dins les seves jurisdiccions pagesos fugitius de la senyoria directa.

Carta (Mapa) d'Angelí Dulcert. El comte-rei demana una Bíblia en català: "*cum nos bibliam vestram in romancio scriptam neessariam habeamus*".

6.9.1339: Atac d'un estol català

manat per Gilabert de Cruïlles contra el port de Ceuta, on derrota una força naval marroquina.

1340: Barcelona té vora 50.000 habitants, Perpinyà uns 18.000, Girona 7.000. Els francesos fan pressió contra Montpeller, ciutat occitana del regne mallorquí. El Cerimoniós no sols no ajuda al seu vassall i cunyat Jaume III, ans l'acusa de mal vassall amb el fi de desposseir-lo legalment de Mallorca.

Riuada del Túria a València. Neix Gerard Groote, al voltant del qual es desplegarà la *devotio moderna*.

Ca.1340: Caps corsos (Hug Cortina de Petre Alletar i Lapó dia Cinerca), pro catalans, envien ambaixada al comte-rei perquè els ajudi contra Gènova i ocupi Còrsega.

Ca. 1340-1346: Neix Bernat Metge, fill de Guillem, un apotecari vinculat a la Cort de Barcelona, i d'Agnès. Més probablement cap al 1346.

21.8.1340: El comte-rei ven Vila-real al comte de Prades per 15.000 lliures.

28.10.1340: L'aliança antimarroquina, amb una host catala-

ELS MENORQUINS SOM CATALANS

MENORCA ÉS CATALUNYA

**el lleu de tots
mereix un respecte
FORA FUMS!**

na, venç a riu Salado i obliga al soldà a tornar-se'n i deixar sols els granadins.

1340.1400: Construcció de l'església (gòtica) de Santa Maria de Castelló de Farfanya.

1340 (ó 1343)-1400: Vida de Geoffrey Chaucer, autor dels *Contes de Canterbury*.

1341: El Cerimoniós vol processar el rei mallorquí per suposades ruptures del pacte feudal del 1279. Comença del conflicte Catalunya-Mallorques.

Pere I d'Empúries, fill del Just, bescanvia aquest comtat pel de les muntanyes de Prades a son germà Ramon Berenguer.

17.9.1341: Els **portolans catalans**, els millors de l'època, "descobreixen" Canàries.

Primeres acusacions contra Jaume de Mallorca; incomparança a les Corts de Barcelona, permetre moneda francesa i encunyar-ne del rei d'Aragó a la seca de Perpinyà. Després, Jaume compareix a Barcelona per defensar-se, però s'embolica més el plet car el

Privilegi de Segorb. Pere el Cerimoniós va tenir molts problemes amb els senyors de València i Aragó.

Cerimoniós l'acusa d'intentar segrestar-lo.

7.1342: Jaume III ha de tornar precipitadament de Barcelona a Mallorca, mentre el Cerimo-

niós reté sa muller i filla a Barcelona: En tornar, Jaume declara romput el vassallatge i actua amb hostilitat contra els súbdits confederals al seu regne. Ω

Cançó per una bona mort

Jo seré nigul qualche dia
i el vent em portarà en qualsevol lloc
jo seré terra un dia
i de mi naixerà el xiprer.
I per la finestra del jardí
l'heura entrara a poc a poc
i abraçarà els meus vestits
i els omplirà de flors.
I els gats faran l'amor sota el meu llit
que jo dormiré el somni de la mort.

Reposaré d'amunt teixit d'aranyes
els cabells se m'esbullaran amb l'heura
i hi faran niu les cuques de llum,
els ocells sabran que és el seu lloc.
I dragons hi sortiran de nit,
per fi la pols s'arrossegarà als llibres
i vendrà a viure amb mi el mussol.
Jo seré nigul qualche dia,
i el vent em portarà a qualsevol lloc.

Cançó a Mahalta

Corren les nostres ànimes com dos rius paral·lels.
Fem el mateix camí sota els mateixos cels.

No podem acostar les nostres vides calmes:
entre els dos hi ha una terra de xiprers i de palmes.

En els meandres grocs de lliris, verds de pau,
sento, com si em seguís, el teu batec suau.

I escolto la teva aigua tremolosa i amiga,
de la font a la mar, la nostra pàtria antiga.

Lletra: Màrius Torres

Música: Lluís Llach

Fa 17 anys que en Miquel Galmès de sant Joan de Llauria, d'ascendència mallorquina, va obrir el **Taller de cotxes Galmès** a Santa Eulàlia des Riu. En Miquel és agent oficial Seat.

Fa 10 anys que en Josep Costa regenta el **Bar Germans Costa** a Santa Eulàlia des Riu. És un bar del Barça.

Na Teresa Castelló és la madona de la **Llibreria Xarc** a Santa Eulàlia des Riu. Un lloc on se troba la poca premsa en català que tenim a la nació dels catalans.

Fa 10 anys que n'Antoni Guasch, regenta la **Botiga de Bijuteria Lladro** a Santa Eulàlia des Riu.

Fa 25 anys que en Joan Martínez de Cala Llonga, regenta el **Restaurant Llaüt** (en foraster, Falucho), a Santa Eulàlia des Riu. Despatxa menús a 1.025 ptes. A la carta se menja a partir de les 2000 ptes. Un local molt ben decorat amb pintures dels seus fills i ple de trofeus, guanyats pels seus fills.

En Jaume Ferrer de Sant Carles, fa 22 anys que regenta les **Galeries Torrent Fondo** a Santa Eulàlia. A la foto amb els seus nets.

Fa 13 anys que n'Antoni Zurdo de Castella regenta el **Bar Restaurant Riu** a Santa Eulàlia des Riu. Despatxa menús amb 3 primers i 4 segons a 800 ptes. N'Antoni és del Reial Madrid.

Fa 7 anys que na Rosalia Mateu i Joan regenta la **Sabateria Cotxu** a Santa Eulàlia. Aquesta botiga fou oberta per la seva àvia, na Maria Mari fa 50 anys i en aquell temps era una botiga on se venia un poc de tot.

Fa un any que en Sigmar Fischer, natural d'Alemanya, ha obert l'**Òptica Bright Eyes** a Santa Eulàlia. És una òptica totalment diferent a les conegudes fins ara a les Illes de la Mediterrània Occidental.

Na Patricia Mari és la dependenta de la **Botiga Sac Story** a Santa Eulàlia. Na Patricia ven maletes i sacs de viatge.

Fa 14 anys que en Josep Costa regenta la **Botiga de Joguines Al·lots** a Santa Eulàlia des Riu.

Fa 20 anys que en Pep Planells va obrir el **Taller es Creuer** a Sant Rafel.

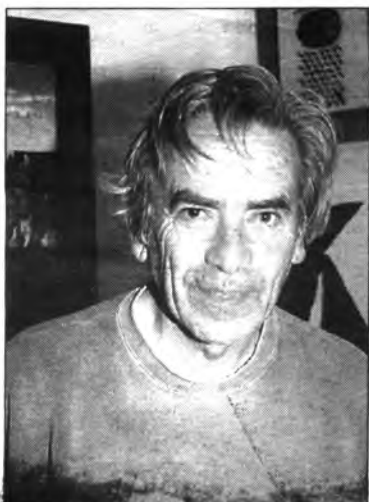
Fa 7 anys que en Joan Antoni Planells i Tur de can Marc, regenta el **Bar can Píscolabis** a Santa Eulàlia des Riu. En Joan és un jove molt simpàtic i agradable, però, incomprensiblement, es del Reial Madrid.

En Xavier Mates i la Laura Ramon de la Vila d'Eivissa, fa un any que han obert la **Ferreteria Esmolats** a Sant Rafel.

N'Elisabet Garcia i la seva filla Virginia Torres de can Pereta fa 10 anys que regenten la **Floristeria Virginia** a Santa Eulàlia des Riu.

Juli Baupà de l'Uruguai, d'ascendència mallorquina, fa 22 anys que va obrir el **Taller de Ceràmica es Molí** a Sant Rafel. En Juli és l'autor de l'Ou d'en Colom que està a l'entrada de Sant Antoni de Portmany.

L'esperit republicà

Hem de guanyar el nom: Catalunya

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Així com declara N'Antoni Mir, a la convocatòria de la Diada Popular del 9 de maig, el balanç d'aquests darrers vint anys de "normalització lingüística" és negatiu. El procés de diglòssia continua. De manera progressiva, el català és substituït per l'espanyol. "L'idioma català és a la UCI", "la regressió del català continua", "s'ha d'aturar abans que el procés sigui irreversible", són expressions del president de l'Obra Cultural Balear recollides al diari, *Balears*, 12.4.98. Aquestes afirmacions són prou conegudes de tothom i, malauradament, coincideixen amb la realitat social de Mallorca i Eivissa. No hi ha discordança: tots aquells que tracten el tema de la llengua afirmen la situació de greu perill que pateix.

Per suposat, jo també subscric el diagnòstic. Però pens que hem de fer un avanç intel·lectual i social que capgiri el procés diglòssic. El motiu d'aquest escrit és fer una sèrie de consideracions que conviden al reforçament d'una estratègia de resistència més dura i més ben equipada. En darrer terme, és el resultat d'una reflexió sobre la guerra al voltant dels mots i les coses (*RES, VERBA*). Cal deixar de banda l'herència regionalista. Em referesc a aquells conjunt de paraules i expressions que hem heretat de la llarga etapa de Decadència nacional i que encara són d'ús freqüent àdhuc entre els independentistes. Són paraules i expressions creades en una etapa històrica ja desapareguda, però que continuen en ús per causa de la inèrcia de conservació del llenguatge. Paraules i expressions que són decisives per a determinar el procés del conflicte lingüístic, nacional i ideològic. On diu que una nació sense Estat no disposa d'instruments adequats per a preservar la llengua nacional. No he d'entrar ara en aquesta qüestió. El que m'interessa destacar aquí és tot projecte social o nacional - com a impuls del procés històric - passa necessàriament per la creació d'un nou ús del llenguatge que es correspongui amb la noció, amb el concepte creat. Vegem-ne alguns exemples, els més aclaridors sobre el tema.

1er. El nom de la llengua. Català, llengua catalana o idioma català. (Per la seva comple-

xitat, deix de banda el conflicte lingüístic al País Valencià, però en el ben entès que cada llengua té el nom que la distingeix de qualsevol altra. La llengua espanyola se denomina espanyol o castellà, indistintament, sense que es creï cap tipus de confusió. No és admissible la pretensió de fer valer una segona denominació, el valencià, com a un segon nom de la llengua). Benauredament, a Mallorca, Menorca i Eivissa, la batalla pel nom de la llengua va ésser guanyada a la dècada dels setanta. La línia conservadora - de la qual N'Anna Moll en seria expressió - fou àmpliament derrotada. L'expressió mallorquí o llengua mallorquina o la nostra llengua, finalment, no va entrar al text de l'Estatut. A les escoles i als mitjans de comunicació el nom de la llengua - el català - passava a tenir un ús corrent i sense complicacions. Però en el llenguatge col·loquial, la inèrcia dels usos lingüístics conservadors fa que encara es mantingui l'expressió popular tradicional; Les expressions "en mallorquí", "en menorquí", "en eivissenc", són predominants en el llenguatge col·loquial.

La proposta és clara i neta: s'ha de trencar la condescendència amb la inèrcia conservadora. Deia N'Anna Moll que "no hem d'anar a garrotades amb els espanyols". Resposta científica: "Les garrotades ja hi son, i continuades i unidireccionals; allò que importa és reforçar l'escut protector". La parla regionalista conservadora ens deixa desprotegits. No s'hi val fer de víctima indefensa. Posat que és al nostre abast, hem de seguir l'exemple dels parlants de llengües consolidades. Aquests parlants mai es defineixen per la seva parla dialectal. Per ventura heu sentit a dir mai a un andalús que "parla andalus", o a un murcià que "parla murcià"? Vegeu, pel contrari, de quina manera més decidida els forasters - sempre en ofensiva - fan ús del terme "mallorquí" - o "menorquí" o "eivissenc" - per a denominar la llengua.

La proposta és prou clara: hem de manifestar el nostre rebuig a la terminologia regionalista.

2on. El nom de la nació, el nom de la nacionalitat. Els lectors de l'Estel no els vindrà de nou si dic que els mallorquins són

catalans. De ben segur, la majoria ho accepta de bon grat. Semblantment, si dic que el nom de la nació és CATALUNYA. Qualque lector podria pensar: "Home!, en el fons, tots hi som d'acord; som catalans!"; però la realitat de l'ús lingüístic actual fa palès la nostra situació de submissió al dictat espanyol en matèria de noms de nació i de nacionalitat. Al segle XVè, l'Estat català sobirà es denominava *Regne d'Aragó*, els reis eren els comtes de Barcelona; era la *Confederació catalano-aragonesa*. Els consells catalans als ports de la Mediterrània integrava homes i empreses del Principat, València i Mallorca. Els Borja valencians, a Roma, eren denominats *catalani* - els catalans -. Els almogàvers - la millor infanteria del món - era integrada per principatins, valencians, mallorquins i rossellonesos. Malgrat la destrucció de l'Estat català -1714 -, la consciència de tenir uns lligams especials s'ha mantingut fins al dia d'avui entre les classes populars de les diverses regions de la Nació.

Al moment actual, tot i que es manté la consciència popular, els registres del nom de nació i de la nacionalitat duen la marca d'un regionalisme vergonyant, àdhuc entre els denominats catalanistes o nacionalistes. La pràctica lingüística habitual dels mitjans de comunicació en català és regionalista. Es reserva el nom de *catalans* als habitants del Principat de Catalunya. Els catalans del sud es denominen valencians i els catalans insulars es diuen *mallorquins*, *menorquins* i *eivissencs*. Els catalans del Nord, en canvi, per motius complexos, es denominen, correctament, *catalans*.

A la Catalunya insular, la distinció tradicional entre mallorquins, catalans i valencians, d'una banda i la de forasters per una altra ara ja és absoluta; ha perdut la utilitat que tenia. Ja no serveix per aclarir el posicionament nacional o etnològic d'aquell que la utilitza. Va ser útil fins als anys seixanta perquè la població de Mallorca era monolingüe catalana. Però actualment és ple de persones nascudes a Mallorca, la llengua familiar dels quals és l'espanyol (l'afirmació es pot estendre a la resta de contrades de Catalunya). Descendents de forasters

o de mallorquins que ara tenen l'espanyol com a llengua pròpia, amb independència que sàpiguen parlar o no la llengua catalana. Denominar *forasters* a aquests nascuts a Mallorca no s'adequa a la realitat social. Pitjor encara, és contraproduent perquè no defineix bé el conflicte d'interessos nacionals, i dóna avantatges a la dialèctica dels espanyolistes. Els

facilita un discurs victimari tot acusant de racista i xenòfob al que s'ha atrevit a "insultar-los" amb el mot de *forasters*.

El reforç de la Resistència passa per acomodar l'ús del llenguatge al temps present. Als espanyols de Mallorca se'ls ha d'anomenar pel que són, *espanyols*. I els catalans ens hem de dir allò que som realment, *catalans*, sense afegits ni justificacions. Per ventura els espanyolistes haguessin pogut fer cap protesta si En Josep Palou, en comptes de dir-los *forasters*, els hagués dit el nom que els hi escau, això és, *espanyols*? Si a un espanyol, li dius *espanyol*, no podrà dir de cap manera que l'has insultat (tornaré sobre el tema de la nacionalitat catalana). Ω

lans, sense afegits ni justificacions. Per ventura els espanyolistes haguessin pogut fer cap protesta si En Josep Palou, en comptes de dir-los *forasters*, els hagués dit el nom que els hi escau, això és, *espanyols*? Si a un espanyol, li dius *espanyol*, no podrà dir de cap manera que l'has insultat (tornaré sobre el tema de la nacionalitat catalana). Ω

Le Pen i el seu "Front National" un exemple que cal evitar

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

El nacionalisme no ha d'estar per damunt dels drets humans, i això serveix per tots aquells que defensen la llengua i el territori s'obliden que la independència amb un govern totalitari al poder, és només un canvi de mans, una enganifa. Desgraciadament, hi ha exemples de nacionalismes feixistes. Els neonazis, el K.K.K. (Ku Klux Klan) són exemples de nacionalismes que ataquen els immigrants en lloc d'optar per la integració. Tots aquells que coherentment amb les seves idees defensen la democràcia i el nacionalisme, seran més integradors que no pas partidaris d'altres opcions més que conegudes.

Per posar un exemple més que clar, exposaré totes aquelles idees que cal evitar tot fent una entrevista fictícia al senyor Jean-Marie Le Pen, líder del F.N.:

- Què solució veu a la integració dels immigrants?

- "Cap, jo penso que els milions d'estrangers que venen a França cada any, no ho han fet, la major part per fer feina ja que teòricament, no hi ha treball abastament. Nosaltres tenim milions d'aturats."

- Per què venen a França segons vostè?

- "Està clar que no per amor al país. La immensa majoria venen perquè la renda per càpita és major i la Seguretat Social és bona."

- Està orgullós, senyor Le Pen, de ser francès?

- "És clar que sí. Nosaltres pensam que França ocupa un lloc de preferència dintre d'Europa i el món, ja que el nostre poble ha sorgit de la fusió única de les virtuts romanes, germàniques i celtes."

- A un programa polític com el seu on es penalitzen les discriminacions, calúmnies racistes i la contestació al delictes de Crim contra la Humanitat. Què lloc ocupa l'Holocaust?

- "Miri, a jo m'apassiona la història de la segona guerra mundial. Però em demano una sèrie de preguntes. No dic que les cambres de gas no hagin existit mai. No les he vistes personalment; i no he estudiat el tema, especialment. Però, crec que no deixa de ser un petit detall dins la història de la segona guerra mundial."

- A que tenen dret els immigrants, segons vostè?

- "A res. Ja he dit que no hi ha llocs de feina per als francesos! Per a jo, els immigrants haurien de renunciar a tota participació cívica, tan a nivell d'eleccions polítiques nacionals o locals, com a nivell d'eleccions professionals, com les de prohoms, de la Seguretat Social, les dels comitès d'empresa, o en cas de convocatòria de vagues demanant millores laborals. Així com als llocs de treball, la formació professional, als albergs socials i familiars,

L'opinió pública francesa, és contrària en la seva major part a les doctrines racistes del Sr. Le Pen

a les ajudes socials, al Sou Mínim Interprofessional..."

- Què representa per vostè la gran quantitat d'immigrants que arriben cada any a França?

- "Suposen un perill multiforme. Dins el meu programa electoral està previst posar tots aquells mitjans que calguin per fer possible l'oposició a la instal·lació a ca nostra de poblacions estrangeres inasimilables."

- Però aquests emigrants tenen els seus fills a França. No són aquests menuts tan francesos com qualsevol?

- "No, si qualche dia arribo a governar França, una persona que hagi nascut a França serà de nacionalitat francesa sempre que sigui filla de francesos!"

- Quina opinió li mereixen els matrimonis "mixtes"? Els membres de la parella serien ciutadans francesos de ple dret?

- "No, en un principi, ja que haurien de passar primer, si ha llegit el meu programa electoral, per "un període de prova" de deu anys abans d'obtenir la nacionalitat francesa. Després haurien de passar per una "enquesta de moralitat"."

Sense comentaris...

El que hem exposat aquí és només un petit exemple de les afirmacions del senyor Le Pen i companys de partit. Totes estan tretes d'un dossier publicat al diari "Le Monde", el dissabte 21 de març d'aquest any. Ω

Fa 27 anys que els germans Ramon varen obrir el Restaurant Bar Can Germà a Sant Antoni de Portmany. Despatxen menús a 850 ptes.

Fa 5 anys que n'Antoni Núñez i en Josep Prats regenten el Restaurant Topes al Port de Sant Antoni.

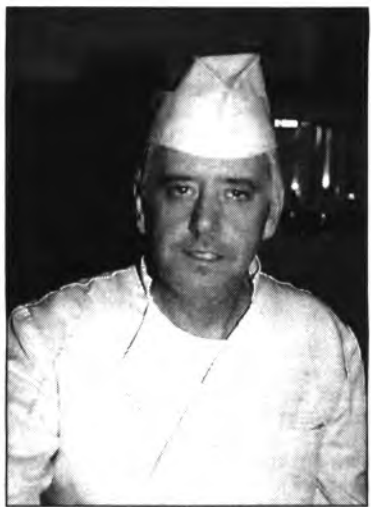
Fa 28 anys que n'Antoni Bonet regenta la Botiga de queviures can Miqueló a Sant Antoni de Portmany.

En Klaus Silberstein i na Maria Palou regenten des de fa 37 anys el Restaurant Don Quijote a Sant Antoni de Portmany.

N'Antoni Ribes és l'encarregat de la Cafeteria Pensat i Fet, del Mercat des Clot a Sant Antoni de Portmany.

Fa 2 anys que en Samuel Gonzalez de Castella regenta el Restaurant Messon de Jerez. Despatxa menús a 975 ptes.

Fa 5 anys que el matrimoni Mari Torres regenta la Bodega i botiga de comestibles Es Cantó a Sant Antoni de Portmany.

Fa 4 anys que el matrimoni Blasco-Cobos regenta la botiga de Lloguer de Cotxes i Motos Moto Rent s'Espartar a Sant Antoni.

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palma-nova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Sole-dat de Ciutat. Tlf. 271065

Lloc solar de tres quarterades al carrer de les parcel·les de s'Arenal, apropiat per a restaurant o gran superfície. Tel. 660484.

Per no poder atendre, se traspasa restaurant en ple rendiment a Badia Gran. Tlf. 741191.

Venc casa de tres plantes acabada de restaurar a Sa Pobla. Tlf. 477217.

Cerc cases per llogar tot l'any (anys 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Lliterma. Autoservei, rentat en sec i en ba-nyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·lari.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castells. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escrivu-me a: Óscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escrivu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Cádiz).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1er 3er-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Som un jove de 24 anys, fadrí, cansat d'espanyolistes monàrquiques. Vull cartejar-me amb al·lotes independentistes d'entre 20-28 anys. Som simpàtic, idealista, seriós en termes de parella i català. Prometo respondre. La meua adreça és: Miquel Àngel Rodríguez; Pl. Poeta Juan Boscán, 4-4c; 18013 Granada (Andalusia).

Cerc al·lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Fadrí sincer de 30 anys, simpàtic i agradable vol conèixer al·lota formal per una relació seriosa de parella. Escrivu a: Sebastià, carrer des Cubells 6, 07660 Cala d'Or, o telefona'm al 657739.

Es passen treballs per ordinador. Perfecció, netedat i rapidesa. Interessats trucar al tlf. 474404.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Cercam músics per a crear una Banda de Música a s'Arenal de Mallorca. Tel. 971 26 17 19. Maties.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'enseñament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a Cristianisme i Justícia, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc. sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el pas-sat i el present dels dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espa-nyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53-Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusiana. Podeu adreçar-vos a: LLEN-GUA (Ensenians a Dittansia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Roman, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si quies recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes que enviar la dirección a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2^a. Xixon 33206-Asturies.

La meua col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139 - 22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniqueu-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellers de Mallorca, necessitam gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Fes-te Casteller!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10.

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

A tots els menorquins que lluiten per l'alliberament i reunificació nacional, si voleu rebre informació sobre el Partit per la Independència (PI) i de la seva branca juvenil. Joves independentistes dels Països Catalans. Escriviu a: Maür-Ruben Vinent. Carrer dels Frares, 49. Cat-07701 Maó-Menorca.

Animo a tots els independentistes de ls Illes i de la resta dels Països Catalans que solen anar a les festes de Menorca per l'estiu a que ajudin, a més de beure pomada, a fomentar la consciència nacional. Porteu tots el mocador independentista al coll.

Grup folclòric sense gaire preten-sions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuem alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbal de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, venguem en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Compara cotxe molt econòmic al contat. Tlf. 121123.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....

Cognoms.....Tel.

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA
Quan hagi llegit aquest
periòdic, si no en fas la
col·lecció, regala'l a un amic,
veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

COMUNICAT DE PREMSA

Trobada Nacionalista: Operació Cosmètica

La denominada trobada nacionalista celebrada aquest passat cap de setmana ha posat en evidència la voluntat dels partits participants de monopolitzar els valors i la ideologia del nacionalisme, intentant crear una imatge de "Bloc" que no es correspon de cap manera amb la realitat.

El seu interès d'aconseguir o de mantenir el poder els duu a l'abandonament de molts dels principis que han acompanyat el seu naixement i el seu creixement, fins al punt de renegar del seu passat independentista.

Al marge d'aquesta incongruència i de determinats tics sectaris, des d'ERC consideram que l'estratègia adoptada conjuntament els pot apropar al poder, però estimam que la voluntat manifestada d'intervenir en la "conversió" d'Espanya en un estat plurinacional sense qüestionar-ne la seva integritat no representa de cap manera un avanç

cap a la sobirania autèntica i única que suposa la independència, sinó que va en el sentit d'enfortir i de vertebrar un estat que s'ha mostrat irreconvertible.

Si el que es pretén és una Mallorca en una nació catalana sobirana, per què treballar per una Mallorca en una Espanya unida? Per què no es treballa amb la visió centrada en l'objectiu suposadament final, sinó en un objectiu absolutament contrari?

Des d'ERC consideram absurda la distinció entre nacionalisme i independentisme-separatisme-secessionisme... ja que la nostra viabilitat com a nació passa per la disponibilitat dels mecanismes de decisió que caracteritzen qualsevol nació considerada sobirana, totes les quals són nacions independents. Ω

Àrea de Comunicació. ERC-Mallorca

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Cami Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

L'ESTEL

EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!
TEL.: 26 50 05

Restaurant
Cas Carbone

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

RESTAURANTE
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 • baixos
Telèfon 27 01 00 07008 • Palma de Mallorca

Toldos

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

Automòbils

PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

**ERC vine a
l'esquerra
independentista**

C. Santiago Rusiñol, 1-Àtic T. 728826 F. 718404
Us atendrem personalment dilluns i dijous de 17.30 a 19.30 hores
Tenim estelades, camisetes, adhesius...

Fa 7 anys que en Joan Robles, a qui veiem amb el seu personal, regenta al **Restaurant Marítim** a Porto Petre. Despatxa el peix i el marisc fresc i les carns torrades al caliu. Un lloc on se menja per unes 3000 ptes a la carta.

En Manolo Gallego de Castella han inaugurat aquests dies el **Bar Beck's Sport Centre** a Cala d'Or. Un bar amb 6 televisions via satèl·lit que tot el temps van donant competicions esportives, especialment futbol. En Manolo és l'amo del local i de l'**Hostal Bienvenidos I** amb 66 places i **Bienvenidos II** amb 60. A la foto amb en Simon Burnett, encarregat del Local.

Grup d'amics que trobarem el divendres sant davers Cala d'Or: són, esquerra a dreta en Sebastià Verger, de Llucmajor, ex parlamentari del PP, Joan Oliver d'Algaida, coronel d'aviació, Joan Valent, casat a Algaida, Bartomeu Verger de Montuïri, capità d'enguiners i en Mariano Verd, de Cafès Sorbito.

Fa 16 anys que la Família Serra regenta el **Restaurant és Racó d'en Pep** a Santa Eulàlia. Se menja a la carta per una mitjana de 2500 ptes. Despatxen bones tapes.

Fa 7 anys que en Joan Marí i en Toni Bonet obren el **Taller de motos i bicicletes Power Bikes** a Sant Antoni de Portmany. A la foto amb els nins d'en Toni.

Els serveis secrets

JAUME SIMONET I BORRÀS

Fou l'any passat, quan em la seva estada entre nosaltres i convidat per l'Obra Cultural Balear, el senyor Jordi Pujol ens va oferir una xerrada al teatre Principal. Sobre l'escenari hi havia la presidència amb tres cadires per als tres convidats. El primer en parlar fou en Toni Mir que va presentar al molt honorable President de la Generalitat que de seguida es posà a explicar-nos temes sobre Europa i també de la identitat del nostre poble, de lo que tenim i de lo que ens manca a l'hora de voler ser i conservar el nostre tarannà. De que fou una xerrada aprofitosa o diu el fet de que per espai de més de dues hores ens va parlar de tot lo que li vingué de gust, i el públic entusiasmats que omplia a vessar el bell teatre, el va premiar amb un fort aplaudiment que semblava que no acabaria mai. Mentre anaven sortint, la gent parlava de lo molt que li havia agradat la conferència del senyor Pujol i que era una llàstima que aquí al Nostre País no tinguéssim un polític de la seva talla, de que és un gran estadista i de coses semblants. Però el que vaig trobar estrany fou el fet de que l'altre personatge que hi havia assegut, el senyor Matas, no havia dit ase ni bèstia, va semblar que hi era només per omplir. En comentar-ho, un amic em respongué; si, el discurs del senyor Matas ha estat lo millor de tot, aquesta vegada es mereix la nostra lloança, no ha dit ni una sola tonteria. Clar, i és que de vegades i sobre tot les persones que quan obrin la boca fiquen la pota, el millor que poden fer és callar.

El darrer diumenge de març, el president Pujol va tornar a estar entre nosaltres en la III trobada nacionalista celebrada a Lluc, i va tornar a deixar les coses clares, quan en un acte de germanor ens va dir que ells recolzaran el que Balears tinguem un règim especial, també que els Països Catalans em de ser intransigents amb la unitat de la llengua (reco-

dem que tots els senadors del P.P., mallorquins traïdors hi votaren en contra). De que som un únic poble que comparteix futur i amenaces, (i és cert, el futur és Europa i l'amenaça, Espanya). Si el País Valencià va per un costat, el Principat pel seu, i les Illes per un altre, anirem malament, el millor seria tenir una bona col·laboració. Però veta aquí que quan semblava que per no haver anat a "sa païssa", a s'ase no li picaria cap mosca, en portava el morrió ple. I és clar en posar-hi el nas tot d'una ha espolsat. Ha no, Catalunya i Balears són dos pobles diferents. I jo li deman perquè no diu que Balears i Espanya són dos pobles diferents. Ara me'n record d'aquell amic que un dia a la sortida del Teatre Principal me va dir que quan el senyor Matas calla, no s'equivoca mai.

Un dia me contaren, que un poc abans de que el president dels EE.UU. vingués l'any passat a Mallorca, els serveis secrets americans de la CIA, li posaren un "dossier" sobre la taula explicant-li les alegries i traves que podia trobar-se a l'illa de la mediterrània que havia de visitar. Lo que la paperassa deia, com vos podeu imaginar no ho sé, era "top secret", i el meu servei d'espionatge és molt limitat, però vist el resultat de que una vegada entre nosaltres, a l'il·lustre visitant se li va recomanar de visitar Valldemossa aprofitant que el senyor Matas era amb un grapat d'amics a caçar mopis per devers Petra, demostra que sovint els serveis secrets es guanyen el sou. Però amb això de l'espionatge i del contra-espionatge, un hi ha d'anar amb peus de plom, perquè quan manco t'ho penses més te la foten i no saps mai ni qui, ni per on. N'hi ha que creuen que aquell "dossier" fou una aportació intencionada del re-contra-espionatge dels serveis secrets del Govern Balear per evitar ficades de pota i protegir d'aquesta manera la imatge de la nostra primera autoritat nacional. Ω

Fa 6 anys que na Maria Lluïsa Ribes regenta la Botiga de Lloguer de Cotxes **Autos Milos** a sant Agustí.

N'Antoni Fernández regenta des de fa 11 anys la Botiga de Lloguer de Cotxes **Bravo** al Port des Torrent.

N'Elisa Verdura de Barcelona regenta des de fa 6 anys un taller de Veles de vaixells a sant Antoni de Portmany.

Fa un mes que en Paco Alarcón i na Marta Rocio regenten el **Bar Alhambra** a sant Antoni de Portmany.

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

Un llibre dedicat a Mònica

(El llibre Històries per a no anar mai a l'escola va ser escrit pocs mesos després del naixement de la meua primera filla, Mònica. Ara, na Mònica, acaba de fer els quinze anys. Per això i, en el seu honor, he cregut convenient

Llibertat de pensament cibernèticament controlada

Em pregunto si el llibre de contes Històries per a no anar mai a l'escola (Col. El Nus, 14. Ed. Laia, Barna, 1984), d'en Miquel López Crespí, no serà més aviat Històries d'aquells als quals mai no ens agradà anar a l'escola. Aquest no és un llibre sobre l'escola-infantesa-record-mal-rotllo-regne-perdut, encara que hi sigui present. L'escola de què parla en Miquel López, ens la trobem cada dia en sortir de casa (i, amb els

avenços de la tecnologia d'avui, fins i tot sense necessitat de sortir-ne); els nens som nosaltres (grans o petits, no anant a classe o emborratxant-nos); els profes, són personatges prou coneguts de la ciutadania i ara no ens posarem a citar noms; les classes, bé, són les classes; òbviament, les de FEN que ens donen tothora, a la TV, a la feina, on calgui.

Tot contribueix, i a més el dir i com dir-ho, a donar-nos una imatge asfixiant de la classe-món que

publicar la primera crítica que d'Històries per a no anar mai a l'escola sortí publicada a Ciutat. Ella i aquest llibre de narrativa juvenil són els fills alletats aquell llunyà - però fructífer- 1983. Molts d'anys Mònica!)

fa la cara que té. Aquesta constatació, que com a tal només pot ésser honesta, és una protesta carregada de mala llet. Perquè la nostra Europa opulenta on un parell de centenars de fastigosos vagabunds acaben de morir de fred, no vol saber ni pot entendre que coses inversemblants s'esdevinguin en indrets molt bàrbars i, sobretot, molt llunyans del menjador i del saló amb nostra senyora TV ("La carta"). Perquè hi ha certes reconduccions individuals -o col·lectives- que es mereixen el nom de traïció ("La transformació d'en Miquel"). Perquè la llibertat de pensament està cibernèticament controlada ("El monstre"). I, per damunt de tot, perquè és hora que reclamem la nostra condició d'humans, que escopim ben fort la realitat bàsica del segle XX: la deshumanització ("Els robots"); la maquinització, la desnaturalització ("La resurrecció universal", "Sóc un llibre") i tot allò que sap resumir l'autèntic manifest anomenat Història de l'evolució humana.

L'autor es dirigeix al lector de forma directa

Aquells que coneguin la prosa del nostre autor, la retrobaran la mateixa que en llibres anteriors, amb el seu estil característic i, fins i tot, el seu ús, en determinats punts, d'un seguit de frases curtes que porten el pes -i la unió- en l'infinitiu. En aquest cas, l'autor es dirigeix al lector de forma directa, sempre veus de nens que escriuen una carta, o li contenen una història a algú. O a un diari personal; d'allò d'"estimat diari". Sempre la famosa entel·lequia de l'oidor no-existent i la seva recerca en què -diuen, jo no ho crec- suposadament es debat la literatura. Però, en aquest llibre, en Miquel López Crespí té la intenció clara d'establir un diàleg, que ho és PER SE i que pot fer-se un cercle complet en contestar llegint-lo. **Ferran Lupescu (1). Ω**

(1) Ferran Lupescu: un dels més importants poetes joves dels Països Catalans. Premi "López Picó". Autor d'una de les més importants històries de l'URSS: Cronologia d'història soviètica.

El nostre col·laborador, l'escriptor de sa Pobla Miquel López Crespí i la seva filla Mònica.

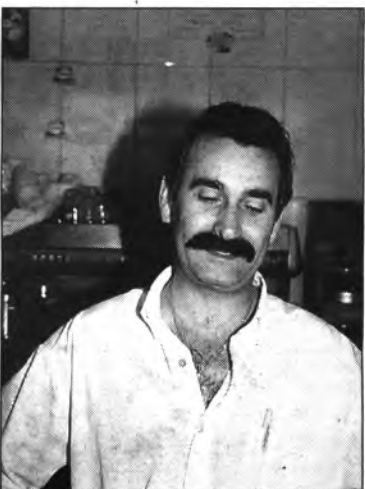
Fa 2 mesos que na Maribel López de can Tomàs ha obert la **Botiga de Moda Eivissenca Eclipsi** a sant Antoni de Portmany.

Fa 7 anys que en Francesc Vingut regenta la **Cafeteria Confort** a sant Antoni de Portmany. Un lloc on se menja per un milenar de pessetes.

Fa 10 anys que en Pep Riera de can Tunió regenta la **Fusteria Tunió** a sant Antoni. Son pare, en Pep Tunió va obrir aquesta botiga fa 40 anys.

Fa 5 anys que en Josep M. Rubio de Castella regenta la **Cafeteria Manchega** a sant Antoni. Despatxa les tapes i els plats combinats.

**ASSESSORIA
TÈCNICA LABORAL**

Josep Planells i Roig
Col·legiat nº 566

C/ Militar 225 baixos
Tlf. i Fax 971 74 44 20
07600 s'Arenal de Mallorca

Especialidades en:
Pescado Fresco y
Mariscos

Specialities in:
Fresh Fish
and Seafood

**Restaurante
Botavara**

Avingda. Cala Llonga
Edif. PORTO CARI Local, 17 Tel. 65 80 35
CALA D'OR - MALLORCA

DE TU DEPEN

Els uns parlen castellà perquè consideren que "fa més fi". El que demostra que no saben ben bé allò que és realment fi, noble i normal: parlar la llengua del país on vivim.

¿PARLARÀ CATALÀ?

Perquè ja n'estem tips que encara duri el rentat de cervell que varen fer als nostres pares. La responsabilitat de la nostra generació és anar al fons del problema.

La universitat de les Illes Balears (UIB) i els escriptors mallorquins

(Pel seu interès -la importància de les relacions entre els escriptors i la UIB- reproduïm la nota que el periodista Bartomeu Picornell publicà en el suplement *Balears Cultural* número 67)

El desaparegut Jaume Fuster em va comentar en alguna ocasió que la UIB feia poca atenció als escriptors mallorquins vius

"El desaparegut Jaume Fuster em va comentar en alguna ocasió que la UIB feia poca atenció als escriptors mallorquins vius. Deia que, mentre les universitats de Barcelona i de València tenien signats convenis amb l'Associació

d'Escriptors en Llengua Catalana amb aquest objectiu, a Mallorca, lamentablement, no succeïa el mateix.

UIB

"No és ara el moment de discutir la justícia d'aquesta afirmació, però recordada en assabentar-me que Pere Rosselló Bover, que uneix a la seva faceta de brillant investigador una altra d'animador

cultural, ha posat en marxa una iniciativa tendent a reduir les distàncies entre el campus i els creadors. Després que els alumnes de Filologia Catalana hagin treballat la seva obra a les classes, un escriptor nascut a la dècada dels quaranta -és una manera de fugir de l'etiqueta de 'generació dels setanta'- els visitarà i se li proposarà que contesti un qüestionari preparat per a l'ocasió. El resultat

de la conversa s'enregistrà en casete i vídeo. El cicle, que tindrà un ritme mensual, va començar aquesta setmana amb **Gabriel Janer Manila**. Pere Rosselló voldria que continuàs amb: **Xesc Barceló, Miquel Bauçà, Llorenç Capella, Pau Faner, Miquel Ferrà Martorell, Biel Florit, Guillem Frontera, Miquel López Crespi, Pep Marí, Antoni Marí, Isidor Marí, Joan Manresa, Pere**

Pere Rosselló.

Morey, Maria Antònia Oliver, Valentí Puig, Carme Riera, Antònia Vicens i Antoni Vidal Ferrando, entre d'altres". Ω

Bartomeu Picornell.

"Tómbola", un any de telefems públic a la Televisió Valenciana

El productor Àngel Moreno, marit de na Neus Herrero, celebrà dimecres passat el primer aniversari de *Tómbola* amb una gran festa a la que s'obvià que aquest *show* de la cadena pública Canal 9 ha aconseguit una anyada de crítiques sense precedents en les televisions autonòmiques: Interpel·lacions a les Corts Valencianes i al Parlament Europeu, en el consell d'administració del canal i una mala fi de queixes, són el balanç de les 53 emissions d'un programa que Vicent Melo, president del comitè d'empresa de Canal 9, qualifica del "**paradigma més gran del telefems**".

Aparentment "cecs"

El darrer gran escàndol explotà el 8 de gener: Antoni Fontelles, cap de programes de Canal 9, va dir en una nota interna que

els convidats **aparentment se presenten cecs i no poden amagar que van plens**".

Tómbola és el vaixell insígnia d'altres programes, com *Parle vostè, calle vostè, En Exclusiva* i *En primera Persona*, produïts per Moreno i Anni Produccions Audiovisuales. Tots recalaren en Canal 9 de la mà de Jesús Sánchez Carrascosa, director de Televisió Valenciana (fins el passat mes de novembre) imposat pel president Zaplana. "**Carrascosa va voler ser l'estrella, incrementant l'audiència a qualsevol preu** - assegura en Pasqual Mollà d'Esquerra Unida-. Això deriva en una carrera de **Telefems amb un balanç econòmic ruïnós de 18.000 milions de pèrdues**". Efectivament, no hi ha hagut un augment d'ingressos per publicitat, la inserció de la qual a *Tómbola* s'anà retallant mal-

grat les quatre hores i mitja de duració del *show*.

Na Marina Gilabert, membre del PSOE en el consell d'administració, creu que *Tómbola*, "**es un programa rosa on els viudors ha arribat a la categoria de protagonistes de la vida pública, i això contribueix a la desculturització cívica**". En Ximo Rovira, presentador de *Tómbola*, no creu en el concepte telefems, "**però entenc que algunes coses que han passat poden ferir la sensibilitat, i jo no me'n sent orgullós**". En Rovira se parapeta darrera la seva màxima: "**Som músic i he vingut a tocar**"; i les dades són l'audiència.

Efectivament, les dades d'audiència de l'any 1997 situen *Tómbola*, amb un 30'3 de *share*, com l'espai estrella de Canal 9. Cada programa costa 16 milions. Ω

Passeig de Vara de Rey

La plaça principal de Vila (és a dir, la "Ciutat" d'Eivissa) és dedicada al general Joaquín Vara de Rey y Rubio, que va morir el dia 11 de juliol de 1898 en el Caney lluitant contra els nord-americans. Ara bé, aquest "il·lustre eivissenc" fou identificat com a tal cinc dies després de la seva mort, quan des de Madrid es va comunicar que el general havia nascut a Eivissa. Un any després s'iniciava la construcció del monument que hi ha al mig del passeig que duu el seu nom, i aquest era inaugurat dos anys després.

La qüestió, emperò, és una mica més enrevessada, ja que el seu pare era un capità andalus destinat a Eivissa i la seva mare era natural de Logronyo. Un eivissenc accidental, diguem-ne, i una bona mostra de l'hospitalitat dels indígenes d'aquesta terra, que

fan un heroi propi d'un foraster desconegut. I així ens ha anat... just perquè encara ens acusin de catalans insolidaris.

Aquell 98, de tota manera, ens recorda el present 1998 per l'ultranacionalisme espanyolista que prové tant dels nacionals del poble agressor dominant com dels renegats del poble indígena (el nostre, en aquest cas) agredit. Aquell 98, però, la bèstia negra no eren els catalans o els bascos, sinó els nord-americans.

En aquesta línia, resulta ben aclaridor el següent paràgraf d'un editorial del "Diario de Ibiza" del 12 d'abril: "¡Intervenir en Cuba los Estados Unidos! España también debe intervenir en nombre de la humanidad ultrajada en ese pueblo de bandidos, de deshauciados, escoria del género humano arrojada al otro lado del Océano por el vicio, el crimen, la codicia y la fuga procelosa del hogar y de la patria. España ha de intervenir en el campamento de bárbaros que ha exterminado a tres millones de inocentes indios habitantes de las praderas".

Tot això, al marge de l'exaltació de figures històriques pròpies com el Cid (sic) o Raimundo Lulio.

El mateix pensament ara parla de "sociedad plural" (la nostra, és clar, perquè la seva nanai) i de "solidaridad" (per part nostra unilateralment, també és clar). Ω

Redacció

mallorquí

CATALUNYA,

Les «històries» de la història

Dins el col·lectiu dels historiadors, d'un temps ençà —fa uns cinc anys— que es produeix un debat sobre el paper de l'historiador i del sentit de la història en la nostra societat. Veiem com al llarg del temps la història ha estat un element ideològic al servei del poder establert, una eina de cohesió a l'entorn de l'estat i un element forjador del concepte de nació. Així hom parla d'un llibre d'història de França adreçat als infants d'Algèria —aleshores colònia francesa— on es parla de: «els nostres avantpassats, els gals». Aquest és un exemple de la història utilitzada per crear un sentiment artificial de pertinença.

En el nostre cas, ens trobem amb una història d'Espanya, estat-nació, entesa com a un procés històric ininterromput envers la unitat, representada aquesta per un estat que, en el millor dels casos i segons quin sigui el període històric, adopta envers les anomenades nacions històriques —Galícia, Euskadi, Catalunya (és a dir, els països de parla catalana, altrament dit catalans)— una actitud de «conllevança» o de pactes tàctics puntuals en funció d'una determinada correlació de forces, però en cap cas d'una comprensió i acceptació de la diversitat nacional. D'altra banda tenim una història de Catalunya o dels Països Catalans —aquest és un dels punts del debat encetat— l'acceptació de la totalitat dels àmbits estatals, o en una línia més possibilista i administrativa, només d'una part,

és a dir, el Principat de Catalunya.

En el fons el debat historiogràfic és un reflex del que es planteja en el terreny polític d'una forma més o menys oberta, és a dir, si és possible de fer una història nacional, si s'accepta el dret a l'especificitat nacional, dins el context de l'estat espanyol, en el qual una nació hegemònica, la castellana, ha creat un estat a la seva mida i amb una determinada correlació hegemònica de classes socials. En aquest sentit un nucli d'historiadors «científics» han iniciat la sagrada tasca de desmitificar la història de Catalunya, és a dir, de denunciar com a vulgars mites acientífics fabricats per la carrincloneria romàntica de la Renaixença i per l'idealisme burgès, els mites de Jaume I, d'Otger Cataló o del resistencialisme patriòtic de l'Onze de Setembre de 1714, o les figures de Francesc Macià i de Lluís Companys. És curiós, però, de constatar com aquesta mitofòbia és selectiva, és a dir, en cap moment els esmentats historiadors es plantegen la possibilitat de desmitificar les figures del Cid Campeador o de Guzmán el Bueno, sembla que només ens toqui a nosaltres de desmitificar-nos, que en el fons vol dir desmobilitzar-nos.

Darrerament s'ha constatat un allunyament de l'historiador del debat polític i ideològic, substituït pel servidor conformista del «*statu quo*» a sou de les institucions o sovint fins i tot només amb algu-

na que altra subvenció.

Sovint s'ha dit que no hi ha projecte nacional i que la historiografia reflecteix aquesta situació; així la professora Eva Serra quan parla de la relació nació-estat, diu: «No tenim projecte nacional *in mente*, el que ens preocupa és com ens integrem en aquest estat, no com ens el traïem de sobre». És en funció d'aquesta visió que des de la revista l'*Avenç* s'ha desenvolupat una historiografia de «normalització», és a dir, de facilitar l'encaix de Catalunya dins d'Espanya, tot intentant d'amagar els elements de contradicció i de conflicte que hi pugui haver en aquest plantejament, que s'ha identificat amb el d'una onada historiogràfica de caire espanyolista al servei del socialisme estatal que pretén diluir la personalitat de Catalunya per adequar-la a les altres «*autonomías del estado*».

És ben clar que el procés de reconstrucció nacional passa pel fet de tenir una història nacional, una ciència nacional, una literatura nacional, etc. Una història nacional entesa com l'estudi i la recuperació de la plenitud de la nostra història, sense subordinacions a la història espanyola (o francesa), sense que sigui un subsistema d'aquesta, una història crítica que fixi els eixos d'una anàlisi i síntesi de les distintes escoles, J. Vicens Vives, F. Soldevila, P. Vilar, contrastada amb els corrents europeus, Escola dels «*Annales*», història de les men-

talitats, etc. Així bo i mantenint un alt nivell de capacitat crítica deixarem d'ésser una història regional o provincial.

La historiografia catalana —i la d'arreu— ha estat sempre sustentadora de projectes polítics, el més important dels quals en el nostre cas és el de la reivindicació nacional, és a dir, en un exercici de realisme polític, hem d'acceptar que quan deixem d'ésser nacionalment catalans, ens faran nacionalment espanyols (o francesos), és per aquesta raó que cal defensar una història nacional catalana, és ben lògic des de la nostra posició de catalans.

Després de vint anys de l'acabament del franquisme ens trobem que a l'ensenyament secundari no hi ha una assignatura obligatòria d'història de Catalunya, és a dir, no hi ha aquelles tres hores dedicades a les matemàtiques o a la llengua castellana, que haurien d'anar adreçades al coneixement del nostre passat i present històric. És ben clar que fins ara no hi ha hagut una voluntat política clara de resoldre la qüestió de la història de Catalunya, com en tantes altres qüestions continuarem passant amb solucions de compromís sense arribar a una solució de societat nacionalment normal, potser perquè no ho som i aquest n'és un dels resultats. Ω

Agustí Barrera Puigvi,
llicenciat en Història.

L l e n g ü e s V i v e s Aragonés

Reconoxedura politica

O Partido Aragonés (PAR), que enguán forma gobierno con o PP, pilló ro compromiso de presentar en as Cortes d'Aragón a Lai de Luengas ista añada. O Consello d'a Fabla Aragonesa y a Plataforma ta ra Esfensa de as Luengas Minoritarias d'Aragon manifestón publicamén o suyo goyo por l'aprebazió de o dictamen de a Comisión de Política Lingüística en as Cortes d'Aragón o pasato 6 de nobiembre.

Demandas d'amostranza

Os Conzellos de Monzón, A Sotonera, Boltaña y Samianigo han demandato á o Consellero de Cultura que os ninos d'ixas localidaz reziban l'añada binién clases d'aragonés, adibindo-se á ras autuales. Tamien o Consello d'a Fabla Aragonesa continua con as suyas campañas añals de cursos, que prezisión en o mes d'Outubre, en Albalatillo, Ayerde, Benastás, Belber de Zinca, Benás, Binéfar, Calatayú, Capella, Chaca, Estadilla, Fonz, l'Ainsa, Monzon, Sarmianigo, Sireña, Tardienta y Uesca.

Traduzir l'aragonés

Se celebrón as las Chornadas sobre Traduzión o caso de l'aragonés- en lo Grau (Semontano de Balbastro) os días 6, 7 y 8 d'Abiento, en as cualas se charró sobre neoloxismos, modelos de traduzión... Como rematanza de as chornadas s'escubrió a retulazió bilíngüe de o lugar de Lo Grau, estando a primera de caráuter oficial d'Aragón.

Notizias breus

* Se celebró en Monzón (Zinca Meyá) a III Feria o Libro Aragonés, que continua medrando y se conbierte d'ista traza en o punto de trobada de a cultura aragonesa.

* As dos asoziacions que arroclaban a traductors y escritors en aragonés, ATA y AETA, se chuntón después d'una asamblea en Uesca, creyando s'Asoziación d'Escritors i Traductors en Aragonés..

* *Bella cosa más que cursos...* ye tetulo de l'actual campaña de l'asociación Ligallo de Fablans de l'Aragonés.

* A canal 44 ha reutificado a suya tendenzia y se mira agora con buenos güellos a luenga aragonesa.

Nobledaz editorials

* *Lizions de Fabla Aragonesa* ye o primer libro de testo en aragonés ta ninos de primaria, con materials didauticos feitos por a Zentro de Profesors y de Recursos de Semianigo y o Consello d'a Fabla Aragonesa.

* *Vocabulario básico Aragonés - Castellano, Castellano - Aragonés*, d'Antonio Martínez Ruiz. Replega 10.000 dentradas en a parti aragonés - castellan y 7.500 en a parti castellan - aragonés.

* *Ta óne mi*, d'Ana Tena Puy. Escrita en aragonés ribagorzano ba ganar o IV Premio Inernacional de Noþela Curta en Aragonés.

* *O Lesico Teruelano*, d'Ánchel Chusé Torres Escriche estió publicato por a Colla de Fablans d'o Sur d'Aragón. Ω

PASSATEMPS

DAMEROLLIBRE Magda

BEURES L'ENTENIMENT

PEP MITA

Autor del llibre:

57	33	78
15	62	63
1		

Definició de ric:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12		14	15	16		18	19	20
21	22		24	25	26	27	28	29	
31	32	33		35	36		38	39	40
41	42	43		45	46	47		49	50
51	52		54	55	56	57	58	59	60
61	62	63		65	66	67		69	70
71	72	73	74	75	76		78	79	80
81	82	83	84	85		87	88	89	
91	92		94	95	96	97	98	99	
101	102		104	105	106	107	108		

1.- Mot màgic.

1 69 95 39 27 107 40 52 16 79 83

3.- Planteig.

78 8 43 62 54 24 60 76 81 47 35 21

5.- Augment de la pressió intraocular.

94 108 67 46 12 96 10 6

7.- Esverada.

14 63 92 2 22 72 19 84 85

9.- Llibre de Mercè Rodoreda.

99 73 26 15 87

2.- Període de cinc anys.

45 32 58 20 31 70 74 66 42 11

4.- És molt poc endreçat.

106 33 97 49 104 101 55 80 5 9 18

6.- Acció pròpia d'una bèstia.

89 56 50 51 82 105 91 28 75 61 59

8.- Fa promoció.

57 3 41 25 36 65

10.- Esclavitzada.

98 29 71 88 102 38 4

Per un cristianisme sense religió

Sectes judaïques del temps de Jesucrist

A l'època de Jesucrist els fariseus eren una de les confraries o sectes dins del judaisme, el seu sector més tradicional - legalista, més ritual i fonamentalista, al voltant del culte al temple reconstruït per Herodes, el rei - titella dels romans. El mateix nom de *fariseu* vol dir *apartat per a Déu* (com també *sant*) potser ara la gent en dirien *beats*.

Al Nou Testament apareixen, però, altres grups:

* Els saduceus: eren una élite o casta superior, poderosa i materialista, parlaven entre ells un idioma foraster (el grec) que era la llengua de prestigi i del poder polític de l'Imperi Romà a Orient. Negaven l'altra vida, segurament per tal de poder fer allò que els plagués en aquesta. Era una aristocràcia col·laboracionista amb l'ocupant.

* Els herodians: eren els afavorits pel pseudomonarca dels jueus, els partidaris d'un rei cruel, dòcil eina de l'Imperi a Judea.

* Els escrivans: mena de buròcrates legals religiosos qui coneixien la Torah o Llei de Moisès i escrivien diverses llengües.

* Els zelots: eren un versió patriòtica i popular de messianisme polític, que esperaven la instauració del gran Israel. Sionistes i independentistes, deixebles dels macabeus, propugnaven la violència i protagonitzaren un parell de grans revoltes antiromanes (any 70: destrucció del Temple, i 132-135: gran genocidi i total dispersió dels jueus per tot el món). Molt probablement Barrabàs i l'apòstol Pere i uns altres apòstols van pertànyer als zelots.

* Els baptistes: un moviment popular messiànic de caire espiritual, considerat com herètic pels fariseus i saduceus. Seguidors de Joan el Baptista, van ser els precursors del cristianisme.

* Els esenis: no apareixen al Nou Testament però sí en abundosa documentació de l'època. Vivien al desert, i duïen una vida monacal molt estricta.

Ells varen escriure els manuscrits del Qumran.

En realitat entre els fariseus hi havia també *bona gent*, com ara Nicodem, però la tònica general i en especial per part dels seus dirigents - tan durament acusats per Jesucrist - constituïen un grup tancat, benestant, políticament oportunista i moralment hipòcrita, que feien llargues dissertacions i llistes d'obligacions i prohibicions legals, incomprensibles i impracticables per la gent senzilla del poble. Jesucrist els parla molt durament en Mateu capítol 23 amb frases implacables

com ara: **Ai de vosaltres, hipòcrites, que feu monuments al profetes i homenots de bé i orneu els mausoleus dels justs, i dieu: *Nosaltres no els hauríem fet mal; però vosaltres sou com els vostres pares, qui mataren els profetes. Serps, raça d'escurçons! Com podeu deslliurar-vos del càstig etern de l'infern?***

Cesarisme i Templologia

Amb l'entronització de l'Església Universal, per l'emperador Teodosi, com a religió oficial del decadent Imperi Romà, també l'Església va contaminar-se progressivament. Per aquella època, Agustí d'Hipona s'exclamà: **Quants n'hi ha que no són pas nostres a dins, i quants que seran nostres com a fora!** (*Cogitacions*). En realitat, el legalisme i el fariseisme sempre han estat molt forts des d'aleshores a totes les grans esglésies i segurament també en les no tan grans. Segons Arnold Tonybee, en *Estudi de la Historia: Els descendents de les gernacions de Jesús havien barrejat llur herència espiritual amb un formulisme farisaic, un materialisme saduceu, un oportunisme herodià i un fanatisme zelot*. Segons Berdiaev: **El cristianisme ha patit una deformació causada per la seva adaptació al reialme del Cèsar; s'ha vinclat davant la força de l'Estat i ha maldat per santificar-la**. De fet, segueix dient Berdiaev: **L'Imperi esdevingué cristià en els seus símbols, però, el que és més important, l'Església esdevingué imperial. Els pares i doctors de l'Església deixaren de ser els defensors de la llibertat de consciència com abans havien estat; aquell esperit perdé la seva integritat en profit del Cèsar**. L'imperi deixà de matar els cossos per començar a matar les consciències, deixà de lligar mans i començà a lligar enteniments. Des d'aleshores, la majoria d'homes d'Estat han entès que calia instrumentalitzar l'Església institucional en benefici de tèrbols interessos d'Estat.

Felipe Guamán Poma de Ayala, gran descendent dels inques, retreia açò mateix als conqueridors castellans: **Me'n vaig a les muntanyes a cercar els meus germans Crists, els Crists crucificats. Que Déu ens deslliuri dels missioners, car ens ensenyen un Déu cruel i sense pietat**. En realitat, a la Bíblia, allò mundanal i quival a allò sense misericòrdia. Una església sense justícia ni misericòrdia no és sinó religió mundana. Al Nou Testament aprenem que la religiositat sense misericòrdia és un dels trets de l'Anticrist: **vingué dels nostres, però no era dels nostres** (1ª Joan 2:19). La religiositat pagana es basa

en allò ritual i extern: **Qui dubte per tant, que la munió prega i col·loca públicament llurs imatges consagrades, car l'opinió i pensament del ignorants s'enganya amb la música dels mots, s'enlluerna amb la resplendor de l'or, s'embadaleix amb l'esclat de l'argent i la blancor del vori? Els egipcis mateixos, com la majoria de vosaltres, no tenen pas més por d'Isis que de la coïssor de les cebes, ni tremolen tant de Serapis com dels sorolls fets eixir de les parts pudents del cos**. (Minuci Félix, apòlogista cristià del s. III, a *Octavi*) L'Església primitiva ni tan sols bastí temples cristians, el mateix autor escriu a *Octavi*, cap. 32è: "Us penseu, doncs, que nosaltres, si no tenim santuaris ni ares, amaguem allò que adorem? Quina imatge imaginaré que té Déu, quan, si ho penses bé, l'home és imatge de Déu? Quin temple li bastiré, quan tot aquest món, construït per obra seva, no el pot contenir? I si com a home visc amb amplitud, com enclouré un poder de tanta majesttat dins un temple? No fora millor dedicar-li un temple a la nostra ment i consagrar-l'hi en el nostre pit?" Per tant, qui conrea la innocència, fa súplica a Déu, qui conrea la justícia, fa libacions en honor de Déu; qui s'absté de frau, propícia Déu; qui sostreu l'home del perill, ofereix la millor víctima. Aquests són els nostres sacrificis, les cerimònies de Déu: així, entre nosaltres, el més religiós és el més just". L'Esperit Sant no habita dins temples fets de mans humanes (Fets 17:24 sinó que els creients som temples de carn de l'Esperit Sant (1ª Corintis 3:16). No hi ha cap testimoni de l'existència d'un temple cristià anterior a l'any 222-235.

La templolatria és consubstancial a la religiositat mundana. **L'home capitula sovint quan el pecat li és presentat vestit de virtut. No crec que la llei espiritual s'expressi en un camp particular. Al contrari, consider que es manifesta a través dels actes diaris. De tal manera, afecta el camp polític i social**. (Mahatma Gandhi). Cal anar més enllà de la capelleta!

Denúncia de la beateria

Richard Wurmbrand, pastor de la minoria nacional alemanya dins Romania, torturat i empresonat en comunicació durant anys pel règim nazi i estalinista, escriu: **El ver penediment és una reversió de les mesures. Enmig és troba Déu. Si aquesta manca de sentit de la proporció no és esmentat dins una ànima, el fet que hom hagi deixat de ser ateu per fer-se religiós, no hi ajuda gaire. L'ànima seguirà ocupant-se de trivialitats, amb una**

diferència: que ara seran trivialitats religioses. L'objecte que guaites amb ulls miops serà distint, però els teus ulls seguiran essent miops. Segons Efesis, el paper del pastor no és pas fer sermons, sinó fer sants. Els predicadors són més exposats a la xerrameca. Per els fariseus, Jesús era un pecador qui incomplia el Sabbath. Açò era l'únic que podien pensar. Oblidaven totes les bones obres i ensenyaments de Jesús. La paraula bisbe originàriament volia dir pastor principal, el més avançat en la fe, l'home qui donava sa vida per ses ovelles en temps de persecució. Ara, però, és algú amb certs coneixements acadèmics, escollit per homes que sovint ells mateixos no són fills de Déu. Encara abans del meu arrest, tots els nostres bisbes ortodoxes, tret d'un, havien claudicat front a les acusacions del règim comunista. El bisbe reformat feu igual. Ara lloen el sistema i denuncien llurs ovelles. Els qui pensaren aqueixos sistemes teològics i els van escriure en tan perfecte ordre, portaren mai la creu? Ningú no pot pensar sistemàticament quan té un fort mal de queixal. Si hom és crucificat amb el Crist, com pot pensar sistemàticament? Sovint, en ambients eclesials benpensants, els no creients són jutjats de manera molt ortodoxa, però sense identificar-s'hi, o sia, sense entendre-hi res. Sense voler entendre-hi res, és a dir, sense amor. O sia, palla per a cremar: no res. Car ab poca amor gran fet no es pot menar. (Ramon Llull). Quants cristians fos millor que no diguessin ser-ho car no tenen fe. Tenen més fe en llurs diners i coses que no pas en el Déu qui bastí les coses i els diners, digué l'arquebisbe Romero, defensor del desemparats d'El Salvador i assassinat per l'Exèrcit. Un altre assassinat, el pastor Dietrich Bonhöffer, va escriure: "Un comportament eclesial que tanqui les portes a la protesta apassionada enfront a la falsificació de la veritat, no prové de l'obediència total a Jesucrist; es converteix en una dèria humana arbitrària. Sols puc considerar la culpa que amb la seva prudència l'Església ha carregat damunt les seves espatlles, com la conseqüència d'un camí en què la manca de goig en la confessió recta de la fe, manca de força creient i de disposició per al sofriment ja feia temps que eren perceptibles a canostre". (Pregunteu-nos si ara i ací no s'està esdevenint també això mateix!) Aquesta és la nostra culpa. La nostra Església, que durant aquests anys sols ha lluitat per la seva existència, com si això fos una fita absoluta, és inca-

paç de ser la portadora de la paraula que ha de reconciliar i redimir el homes i el món. "El perill de l'amor fort és que, quan ens prenem de ple, ens faci perdre la polifonia de la vida. Vull dir que Déu, amb sa eternitat, vol ser estimat de tot cor, però sense que l'amor terrenal quedi afeblit. L'amor a Déu havia de ser con el cantus firmus és clar, el contrapunt es pot desplegar tan poderós com calgui. Ambdós són inseparables i alhora distints. Només qui clama pels jueus pot cantar gregoria". Sabut és, però que el gros de les esglésies alemanys cantaren de tot, però clamaren molt rarament pels jueus: no volgueren ficar-se en política, devien dir els més cítics.

Decadència

En èpoques de decadència la relació directa i transparent entre Déu i l'home va desapareixent pels mals exemples dels hipòcrites. Déu és Déu de la història. Si les coses no van millor no és perquè Déu no vulgui o no pugui ni tampoc perquè calgui sempre esperar una justícia d'ultratomba, sinó perquè els homes som lliures però de natura caiguda, i seguim la llei del mínim esforç massa sovint, i les ordres de sinistres hipòcrites que manipulen sentiments i tradicions i grups, religiosos o no, per a la pròpia vanagloria i poder. **Quan tot és belluga igualment, res no es mou, en aparença, com s'esdevé en una nau. Quan tothom va cap al desordre, no sembla que hi vagi ningú. Sols el qui s'atura pot adonar-se de la marxa dels altres, com un punt fix**. (Blaise Pascal, *Pensées*).

Al Seu llibre *Estudi de la Història*, Arnold J. Toynbee fa una magistral i profundíssima anàlisi dels diferents capteniments front a la decadència d'una societat determinada: les reaccions violentes (passiva: arcaisme, activa: futurisme) o manses (passiva, desapegament o *apatheia*, activa: transfiguració espiritual). La societat, a causa de la contaminació espiritual i mals exemples, ha esdevingut desconfiada i insolidària, s'ha dividit en bàndols antagònics, i sectes o partits estèrils i no creatius que porten cap a la decadència pràcticament irreversible, viscuda pels elements socials amb fatalisme i diverses respostes (deserció, martiri, abandonament, autocontrol).

El fariseisme és el llevat de la decadència social, la qual va tot seguit a la decadència espiritual. I és que els mals enormes i irreversibles poden començar per actituds aparentment sense importància. Aquest és el pitjor home de tots: és l'home temorenc de Déu que s'amaga de la tragèdia de la vida,

metre que la vida li amaga les seves alegries. (Khalil Gibran). Com el criat qui amagà el dinar de la paràbola. Petites desercions quotidianes.

Caldria que els cristians sortís al món amb els ulls i l'oïda ben oberts (*cristianisme sense religió enmig del món*, com deia D. Bonhoffer), "perquè, una cosa és posseir un tresor espiritual, i una altra de ben distinta comunicar-lo; i com més hi pensem, més és d'admirar que aquells cristians - esclavistes hagin estat capaços de transmetre a llurs paganes víctimes primitives el pa espiritual que ells havien fet tots els possibles per profanar_ el negre americà convertit al cristianisme no deu naturalment la seva conversió al ministeri del capatàs esclavista qui duia la Bíblia en una ma i el fuet en l'altra. Ho deu als John G. Fees i als Peter Clavers". (Arnold J. Toynbee, *Study of History*). Tant de bo entenguem la nostra enorme responsabilitat espiritual i social, car és alarmant la dificultat que tenim en trobar el mal en l'objectivitat de la nostra història social. La dimensió històrica i col·lectiva és evadida i ignorada. I així Déu desapareix de la història de l'home. Sense una sensibilitat més viva envers el mal històric i estructural, la nostra fe en Déu pot acabar en idolatria. (Ferran Manresa, en la seva biografia sobre D. Bonhoffer). Ω

Ricard Colom

Fa 15 anys que la Família Arabí de sant Rafel regenta la Cafeteria santa Eulàlia a sant Antoni de Portmany.

Indonèsia: més esglésies socorrades

L'any passat foren cremades 48 esglésies fins el 14-10-1997, i almenys 5 més fins a les acaballes de novembre. Cinc més foren clausurades per ordre de les autoritats locals.

Unes altres viuen sota constants amenaces, com l'església baptista "Immanuel" de Jojakarta.

Indonèsia és una dictadura militar islamitzant, sorgida arran d'un cop d'Estat anticomunista amb recolzament nord americà, als anys '60. Ha protagonitzat un genocidi de la població catòlica de l'ex colònia portuguesa de Timor est i, durant els darrers anys, tolera la violència contra les minories cristiana, budista xinesa i els indígenes (dajac de Borneu, etc.) de part de l'ètnia dominant (de religió islàmica). Ω

Sri Lanka

L'antic Ceilan és un país budista de majoria cingalesa i minoria tàmil. Hi ha uns 70.000 protestants els quals no havien patit cap persecució, però ara el clima s'ha tornat més difícil. Al desembre passat, una multitud de budistes atacaren una gran església pentecostal. (P.O.) Ω

KABUL

Trenta mil persones assisteixen a una flagel·lació i dues amputacions

Trenta mil persones assistiren a l'estadi olímpic de Kabul a l'amputació de les mans de dos lladres i a la flagel·lació d'una dona acusada d'adulteri.

L'amputació de la mà dreta dels dos presumptes lladres fou practicada sota anestèsia, per cirurgians del ministeri de sanitat. Una dona, vestida amb vel complet acusada de dos delictes d'adulteri, es va haver d'agenollar al centre del camp de futbol per a rebre 100 fuetades.

"Aquest és el càstig que reben sota la sharia o llei islàmica", explicà el governador de Kabul, Mulà Manan Naizi, present durant els càstigs. El governador recalca que en un futur aquest tipus de càstig públic serà presentat amb regularitat a l'estadi de la capital, ara que hem prohibit altres diversions com el cine, la televisió i la música. "Tenim moltes persones que estan a l'espera de ser castigades, perquè els jutges d'abans tenien por d'aplicar les lleis, però ara que han estat reemplaçats, aquests càstigs continuaran", declarà.

La primera en ser castigada fou Suhaila, una dona del sud de Kabul acusada d'adulteri. Fou flagel·lada *suaument* cent vegades. El governador recalca que el càstig pretenia humiliar la dona i no provocar-li danys físics. Posteriorment, la dona fou treta de l'estadi en un automòbil mentre un estudiant teològic feia un sermó d'alabança als talibans, mentre els espectadors responien amb cànctics religiosos.

Llavors va tocar el torn a Hamidulà i a Habidulà, dos lladres acusats d'haver robat mercaderies a una botiga de Kabul per valor de 91.000 pessetes. Foren duts a l'estadi en camió i entraren a la gespa amb les mans fermades mentre se feia un altre sermó. Darrera venien quatre cirurgians del Ministeri de Sanitat que sortiren d'un altre vehicle amb els seus maletins. Envolats de curiosos, els cirurgians administraren anestèsia als convicts i els tallaren les mans drets amb els seus instruments quirúrgics.

"Mireu, aquestes mans"

Un talibà va prendre les mans pel dit índex i les aixecà mentre advertia a la multitud: "Mirau! Aquestes són les mans dels lladres, aquest és el càstig que preconitza la Sharia per aquells que roben allò que no és seu!". Mentres tant, els cossos encara anestesiats dels castigats foren duts enlairats al voltant de l'estadi perquè la gent els veies més de prop.

En acabar l'espectacle, la multitud sortí de l'estadi i se mesclà amb els venedors ambulants que oferien nous, galetes, panses i té, sota el sol de l'horabaixa. Ω

EIVISSA

Agustí Soriano pren possessió del càrrec de bisbe d'Eivissa

El canonge de la seu de València, Agustí Cortès Soriano, de 50 anys, fou consagrat dissabte passat com a nou bisbe d'Eivissa i Formentera en una emotiva cerimònia presidida pel nunci de sa Santedat, Lajos Kada.

L'acte va tenir lloc a la parròquia de Santa Creu i contà amb la presència de 10 prelats, entre els quals, el bisbe de Saragossa, el president de al Conferencia Episcopal castellana, Elies Yanes, el secretari José Sánchez, l'arquebisbe de Barcelona, el bisbe de Mallorca i les principals autoritats Pitiüses.

El nunci del Papa, Lagos Kama, que oficià la cerimònia en català, realitza un petit recordatori de la història de l'església a la Diòcesi d'Eivissa.

L'acte de consagració del nou bisbe, fou seguida per 1.200 persones que ompliren el temple de gom en gom i les sales on s'havien instal·lat pantalles de vídeo pels qui no pogueren entrar al temple. Ω

El nou bisbe d'Eivissa, Cortès Soriano

Fa 2 anys que na Mònica Fink d'Alemanya regenta la Botiga el Bany a sant Josep de s'Atalaia. Fa instal·lacions sanitàries arreu de l'illa d'Eivissa i Formentera.

N'Eddy Klawing d'Alemanya regenta des de fa 8 mesos l'Immobilària Casa de Balears a sant Josep de s'Atalaia. El seu soci és en Gerd Eschbach.

Fa 17 anys que na Teresa Casanova va obrir la Perruqueria Unisex Tere a sant Josep de s'Atalaia.

En Bartomeu Graó és l'actual amo de l'Estany de sant Josep de s'Atalaia. El seu padrí Graó va obrir aquest estany l'any 1929.

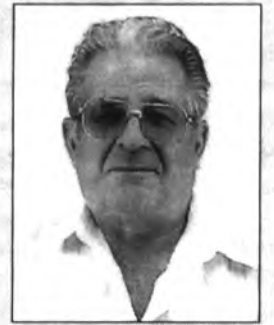
Existeix sa germanor?

A dins el món va haver-hi,
Els mercaders dels esclaus,
Que tengueren ells ses claus,
Per els negres fer servir.
Idea varen tenir,
Per poder-los enganyar;
Uns barcos feien arribar,
Ple de dones, menjar i vi.
Llibertat varen tenir
A dalt des barco pujar,
Així se va combinar,
Per l'èxit aconseguir.
Molt se varen divertir,
Amb sa festa i es menjar,
Los varen ben avisar,
Que tornarien venir.
Quedaren ben convidats,
Per sa segona vegada,
A ells sel's encarregava,
Que duguessin amistats.
Com que bé los havia anat,
Al amics els ho dirien,
Allà molts n'acudirien,
Ben contents i animats.
A el barco pujarien
Amb molta animació
Menjaven a discreció
Allà molt se divertien.
Molt grossa festa hi havia,
Sense que res los costàs,
No contaven amb el llaç
Que a tots ells agafaria.

Quan ben gats varen estar,
Que de drets no es aguantarien,
Es nord, tots ells el perdien,
Es barco d'allà arrancà,
Quan se varen despertar,
A dins gàbies se trobaren,
Cap Amèrica els traginaven,
Per poder-los subhastar.
S'america se trobava,
Molt tot sol per treballar,
A demés que molt lluità,
Contra sa gent que ho poblava,
A milions ell los matava,
Per poder allà comandar,
Ho havia de repoblar,
Sa solució ell cercava.
A dins plaça subhastaven,
Aquells negres abrinats,
Tots ells bruts i mastegats
Com animals los tractaven.
Per fer feina los compraven,
Aquells nous conqueridors,
No los tenien amors,
Cap remordiment usaven.
A molts d'ells los destinaven
A barcasses a remar,
Ben encadenats allà,
Amb verdancs ells los pegaven.
A dins la mar los tiraven,
Quan ses forces acabaven.
Els peixos se los menjaven
Quina humanitat s'emprà!

Nova tàctica va sorgir,
Per conquistar a la gent,
Amb un to intel·ligent,
A tot humà protegir.
Es camí que se seguí.
Va ser espiritual
Que Déu sobrenatural
Mos guia nostre camí.
Que cada un en morí
Aquí a damunt la terra,
Sa nostra ànima s'esberra,
I al Cel hem d'acudir
I allà hem d'estar-hi,
Fins la gran resurrecció,
Que el Pare Etern Protector,
Els morts farà desxondir.
En practica se va posar,
Tota aquesta llei divina,
Que dins el món se predica,
A molts sa por los va entrar.
No deixeu de combregar,
Segui missa de precepte,
Si seguïu aquests concepte,
En Déu podeu confiar.
Cristià i mahometà
Es budista i pagans,
Tenen esteses ses mans,
Pels seus camins assenyalar,
A milions se pot contar,
Que segueixen amb respecte,
Mahometà va a la Meca,
Sense beure ni menjar,

Se veu la Setmana Santa,
Dins sa nostra nació,
Sa molt grossa passió,
Que sa gent aixeca alarma.
Ho és ben grossa sa guarda,
De Déu i Santa Maria,
Que passegen aquest dia,
Es so de música no hi manca.
Cadafal de tones llargues,
Pels sants allà posar-hi,
Acompanyats de jardí,
Per personal, traginades.
Són unes gents ofuscades,
Que demostren sa gran fe,
Creuen ells que en morir-se
Per Déu seran premiades.
A Filipines hi ha,
Una llei molt extremada,
Els peus i mans se forada,
Per sa gran fe, demostrar.
Sa televisió mostrà
Un home ben coronat,
De ferro amb clau ficat.
Se sang feia degotar.
Els negres foren comprats
Per amb feines emprar-los,
Els fanàtics de passions,
Volen ser sacrificats.
Els qui los han ensenyat
No ajuden gents al viatge,
Se passegen amb sa capa
De fil d'or i argentat. Ω

Els estrangers residents

ESCANDELL

Honorables mallorquins,
Seguiu es vostre criteri,
Deixau correr sa miseri'
Dels estrangers amb mals fins.
Els pacífics mallorquins,
Tenim amabilitat,
Els estrangers, són distints,
Volen manar al nostre estat.
Quan han comprat terra o casa,
a dins el nostre contorn,
se proposen fer sa guerra
i a moure *discusión*.
Los molesten els renous,
Que normals puguin passar,
Con si pagassin uns sous
Per ells més tranquils estar.
Molts venen de solituds,
I de fets molt sanguinaris,
Tenen instints i actituds,
d'oficis ben mercenaris.
Les seves propietats,
d'altres parets envoltades,
Bardisses i filferrades,
Per por de ser atacats.
El mallorquins, complaents,
tenim la visió ben clara;
respectar els manaments
rebutjar els impertinents,
que a Mallorca arriben ara.

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....C.P.....
Població.....
C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

Estampa

Ja hem passat Setmana Santa,
Temps de Passió i dolor,
D'horabaixes carregats,
De passos i d'emoció.
Tant capuxes com confits,
De tota classe i sabor,
Veròniques, també manaies,
Recolliment i oració.
La pasqua també es passada
Trobadres, celebracions,
Panedes, crespells, rubiols...
I també el Diumenge de l'Àngel,
Romitages, pancaritats,
Per recordar a la gent,
Que el Crist ha resuscitat. Ω

En Vicenç de son Rapinya

PROU d'IMPOSTOS! ABUSIUS!

- :: Prou de peatges a les autopistes!
- :: Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
- :: Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
- :: Prou a la vergonya de la RENFE!

PERQUÉ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS

prou agressions
dels estats espanyol i francès
a la nostra llengua
Volem viure plenament
EN CATALÀ
PLATA FORMA PER LA LLINGUA

La justícia a Catalunya:

Volem viure plenament
EN CATALÀ
PLATA FORMA PER LA LLINGUA